

De oudste generaties van de graven-heren van Megen

door

N.L. van Dinther

© 2013

Inleiding:

Het graafschap Megen liggend aan de Maas in het noordoosten van het huidige Brabant kan bogen op een lange geschiedenis. Archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat vrijwel zeker vanaf de Romeinse tijd een doorlopende bewoning in het graafschap aannemelijk is.

De dorpen Haren, Macharen en Teeffelen behoren nu tot de voormalige gemeente Megen en lagen eertijds in het graafschap Megen.

In Macharen en Haren zijn scherven gevonden uit de Romeinse-Merovingische-Karolingische en -middeleeuwse tijd. In Megen zijn scherven uit de Romeinse tijd aangetroffen.¹

Het graafschap Megen was één der kleinste van de graafschappen die wij in Nederland kennen, maar daar het stand hield tot in de Franse tijd één der interessantste.

In deze bijdrage over de oudste graven/heren van Megen zullen we ons beperken tot het moment dat het graafschap overgaat in handen van het geslacht Dicbier.

In 721/722 schenkt een zekere graaf Ebroin, aan de kerk te Rinderen in de gouw Duffel die onder het beheer staat van Willebrordus, goederen en horigen o.a. "...in loco Meginum Walamunt...", waarmee we Megen mogen identificeren.² Eerst op 31 maart 1139 treffen we weer Megen in de bronnen aan. Paus Innocentius II bevestigt alle schenkingen gedaan aan de St. Servaaskerk te Maastricht en Megen wordt hier vermeld o.a. samen met Oye, Appeltern en Dinther.³ Geschonken werd de kerk.

Hoe de kerk van Megen in het bezit van de St. Servaaskerk is gekomen is niet duidelijk, mogelijk gaat dit bezit terug op een schenking van een Karolingisch domein, zoals bekend van Lith en Oyen.⁴

Het toponiem Megen is mogelijk afgeleid van het Keltische woord "Magos", wat "doorwaadbare plaats" betekent.⁵

In 1145 duikt de eerste van Megen op in de persoon van Alard van Megen.⁶ Hij is dan getuige voor koning Koenraad en heeft dan reeds een zekere status.

Wie de voorouders zijn is ongewis, toch kan hier een theoretische afstamming mogelijk samengesteld worden. Als leidraad zal de naam Alardus (Adelardus) genomen worden.

In de schenkingsoorkonde van gravin Adelheid, gehuwd met Hendrik graaf van Leuven, dochter van graaf Everhard graaf in de Betuwe en Teisterband uit het huis der Unrochingen.⁷, gedateerd tussen 1076-1099 is een getuigenlijst opgenomen waarin in volgorde voorkomen:⁸

Rogier van Malsen, Herman van Mereheym, Dirk van Herlaer en zijn zoon Poppo, Heimerik van Meer (mogelijk Boxmeer), Gerung van Asperen, Johannes van Empel, Winimarus en zijn broer Adelardus zonen van Adalardus, Rutger van Druten, Albero van Batenburg, Dirk van Batenburg, Albert van Heeswijk (Essuic) en zijn broer Dirk, Lambert van IJzendoorn, Werenbertus van Oyen, Gijsbert van Medele, Hatbertus van Boxtel, Roelof van Batenburg, Willem van Frenz, Snellardus van Gemert en Hamelgerus van Rijswijk.

Opgemerkt is wel dat de getuigenlijst later zou zijn toegevoegd, dit is mogelijk, maar zeker niet bewezen. Het origineel van de oorkonde is niet meer voorhanden. De afschriften gaan zeker terug op een afschrift naar het mogelijk origineel

¹ Berichten van de Rijksdienst van het Oudheidkundig Bodemonderzoek, jg. 23, 1973, Roman Finds in North Brabant door G.A.C. Beex, blz. 176/177

² Oorkondenboek Sticht Utrecht (OSU), deel I, 695-1197 nr. 31.

³ A. Verkooren; inventaire des chartes et cartulaires des duché de Brabant et de Limbourg et des Pays d'Outre-Meuse, 2e deel, band I (800-1312), 1961, nr. 11. Dr. H.P.H. Camps. Oorkonden boek Noord-Brabant (OBNB) I.1, nr. 42. Joachim Deeters, Servatiusstift und Stadt Maastricht, 1970, blz. 125,126,128. Zie voor een afbeelding van de oorkonde: N.L. v an Dinther, van Dinther Brabantse geslachten, middeleeuwen 1100-1500, 2006, blz.9 en op www.nicovandinther.nl.

⁴ Drs. L van Tongerloo, Uit de historie van "het dorp aan de rivier" blz. 20-21,41 n 94 en blz. 44 in: Varia Historica Brabantica V , 1976. Deeters blz. 135.

⁵ Léon van Liebergen, Megen van nederzetting tot graafschap ,1971, blz.6.

⁶ Zie in de genealogie.

⁷ Dr. G. Aders, kapitel F, von Hermann Pusillus bis Erenfried , tabel IV op blz. 46-47 en tabel VI op blz. 51 in: Die Grafen van Limburg Stirum, teil 1, band 1, van Gorcum, 1976.

⁸ OBNB I.1 nr. 32.

uit het einde van de 12^e eeuw, waaruit dan mogelijk geconcludeerd mag worden dat de genoemde geslachten in het einde van de 12^e eeuw voorkomen.

De getuigen alsmede het geschonken vruchtgebruik, uit de oorkonde van gravin Adelheid, verwijzen naar het gebied tussen Maas en Waal, het noorden van Brabant, de Betuwe en het land van Heusden en Altena. Dit gebied wordt voorheen aangeduid met Teisterbant, Batua of Betuwe en Texandria.⁹

De getuigen worden vernoemd met meer dan alleen hun voornaam. Zij gaan zich vermoedelijk noemen naar de plaats van hun hoofdzetel of belangrijkste bezittingen. In die gevallen waarin een vroegere Karolingische gouw of een deel daarvan tot hun gebied behoorde namen zij de graventitel aan zoals de heren van Rode en Megen.¹⁰

De getuige Dirk van Herlaer komt voor tussen 1087 en 1108.¹¹ De zoon van Rotger van Druten zou mogelijk gehuwd kunnen zijn met Godehildis de zuster van Fulco van Berne (1120-† 1149.)

Tussen 1122 en 1131 doet Godehildis, moeder van Gerard Brewe van Druten en Rotger Brewe kloosterling een schenking aan het klooster Kamp.¹² Gerard Brewe van Druten wordt genoemd als bondgenoot en neef van Fulco van Berne.¹³ Daar Godehildis een zoon Rotger heeft zou zij gehuwd kunnen zijn met een zoon van Rotger van Druten.

Fulco van Berne wordt in de kroniek genoemd graaf tussen Maas en Waal.¹⁴ Deze bewering is niet terug te vinden in de contemporaine bronnen maar mogelijk schuilt hier toch een kern van waarheid in.

Sloet vermeldt in een voetnoot onder de opname van de stichtingsoorkonde van 1134 enige boekwerken waarin deze mededeling van "graaf" wel voorkomt. Allereerst wordt aangehaald een boekwerk uit 1622 betreffende de geschiedenis van de Praemonstratenser Orde waarin gezegd wordt: Folcondus princeps ditionis Mosam inter et Wahalim fluvios sitae, et "comes in Teisterbant." In AA.SS. Boll., 12 april, p.65, wordt Folcond gezegd ex comitibus Teisterbandiae oriundus te zijn.. wat waar kan wezen.¹⁵

Fulco van Berne zou als ouders hebben een Womarus (Womer) en een moeder Irmgard en naast zijn zuster Godehildis een broer Womarus.¹⁶

Mogelijk is Womarus identiek aan Winimarus zoon van Adalardus en, genoemd in 1076-1099, een broer van Adalardus de mogelijke vader van Alardus van Megen genoemd in 1145.

In 709 schenkt Aengelbert, zoon van Gaobert o.a. een hofstede te Bern in de gouw Teisterbant.¹⁷

Voorzichtig kan gesteld worden dat Fulco mogelijk afstamt van een graaf in Teisterbant en van een graaf tussen Maas en Waal, waarop zijn bezittingen in dit gebied wijzen en die wellicht teruggaan op bezittingen uit het geslacht der "Unrochingen".¹⁸

De schenking van Godehildis, voornoemd, betreft goederen te Hönnepele liggend in de oude Hettergouw, dat in het bezit was met o.a. Teisterbant en Texandria van Ansfried uit het huis van de graven van Hamaland en die nadat hij kinderloos was overleden werd opgevolgd in zijn graafschappen door ondermeer zijn neef Unroch, zoon van zijn zuster Amalrada bij Everard graaf in Drenthe en Salland. Ook hier ligt een mogelijke verwijzing naar de afkomst van Godehildis uit de graven van Teisterbant zoals ook voor haar broer Fulco van Berne aangegeven wordt. Mogelijk is haar naam afgeleid van Godizo, graaf in de Betuwe.

Van de in 1064 vermelde Unroch graaf in de Kempen, overleden na 1073, stammen mogelijk de heren van Kuyc af.¹⁹

⁹ Mr. L.Ph.C. van den Bergh, Handboek der Middelnederlandse Geografie, 's-Gravenhage Martinus Nijhoff, 1949, Testreband blz. 154-158 kaart de Nederlandse Gouwen . Algemene Geschiedenis der Nederlanden (AGN) , deel I .F.L. Ganshof en G. Berings, De staatsinstellingen in de Karolingische tijd, blz. 250.

¹⁰ Prof. Dr. W. Jappe Alberts, overzicht van de geschiedenis van de Nederrijnse territoria tussen Maas en Rijn plm. 800-1288, van Gorcum, Assen 1979, blz. 80 met noot 2; A.J. Bijsterveld en D. Guillardan. De vorming van het hertogdom (843-1106) blz. 48 in: Geschiedenis van Brabant, van het hertogdom tot heden, Waanders Uitgevers, 2004. G. Berkelmans, Vrouwen van stand, blz.58 in: Noordbrabants Historisch Jaarboek 13, 1996.

¹¹ H. Verdonk, De herkomst van de heren van Herlaer in De Brabantse Leeuw 2000, blz.133-143

¹² L.A.W. Sloet, oorkondenboek der graafschappen Gelre en Zutphen (673-1288) nr. 237

¹³ H. van Rij Stichtingskroniekje van de abdij van Berne in: Egmond en Berne. Twee verhalende historische bronnen uit de middeleeuwen, Nederlands Historisch Genootschap, 1987, blz.94, 100-101.

¹⁴ Van Rij, blz. 96-97.

¹⁵ Sloet nr. 266 .

¹⁶ Van Rij, blz. 94

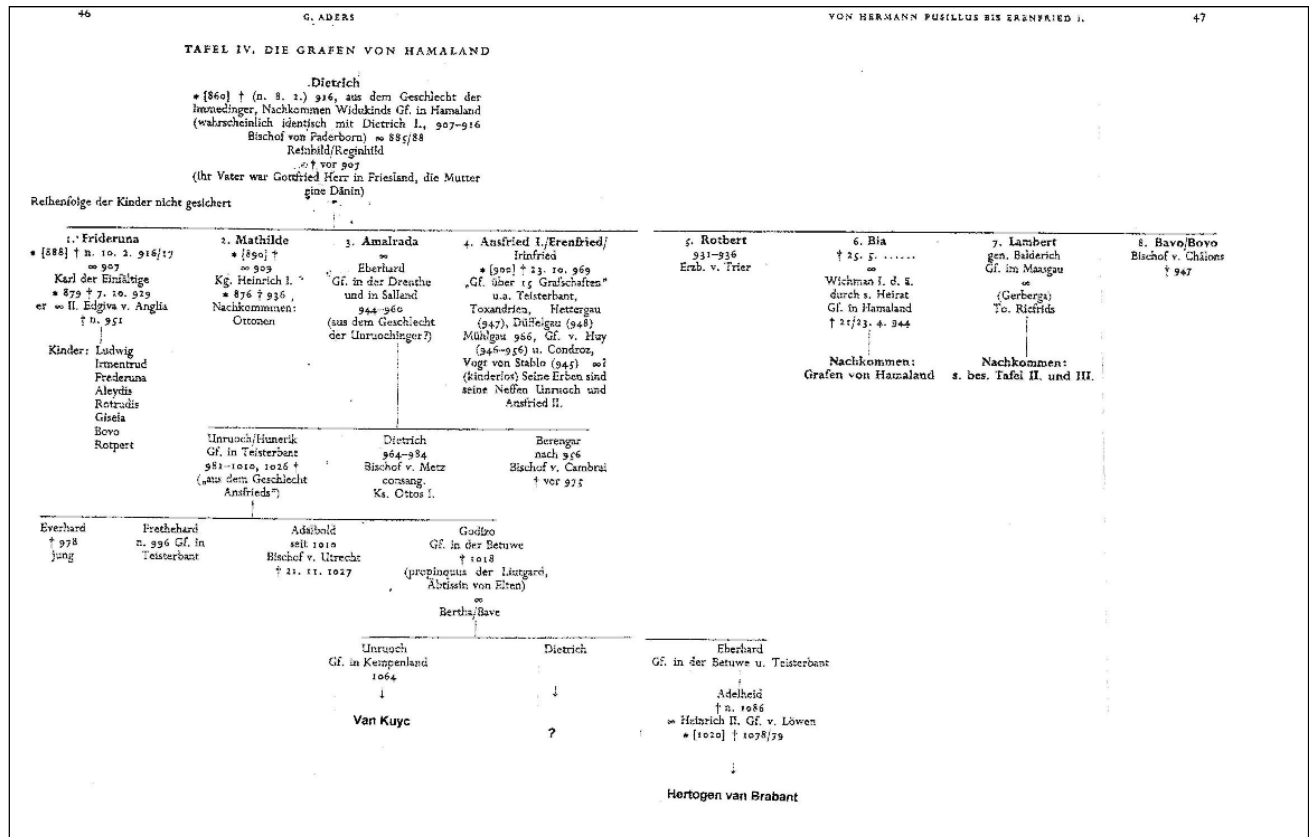
¹⁷ Sloet nr. 2.

¹⁸ Zie noot 7 en Sloet nr. 237.

¹⁹ Dr. J.A. Coldewij, De heren van Kuyc (1096-1400), blz. 8 en blz. 13-14 met verwijzing naar de noten aldaar.

Unroch en Eberhard, de vader van Adelheid, hebben nog een broer Dirk, zij zijn zonen van Godizo, graaf in de Betuwe, overleden 1018 en van Bertha/Bave. De zoon Dirk is in het bezit van een "beneficium circa horas Reni" als Utrechts leen, zoals zijn grootvader Unroch dat ook bezat.²⁰

Gezien het voorgaande is het heel goed mogelijk dat de graven van Megen nakomelingen zijn van een graaf in Teisterbant. Mogelijk is de hypothetische voorvader Adalardus een nakomeling van Dirk de zoon van Godizo. Hij zou dan de naam Dirk ingebracht kunnen hebben bij de Van Megens.

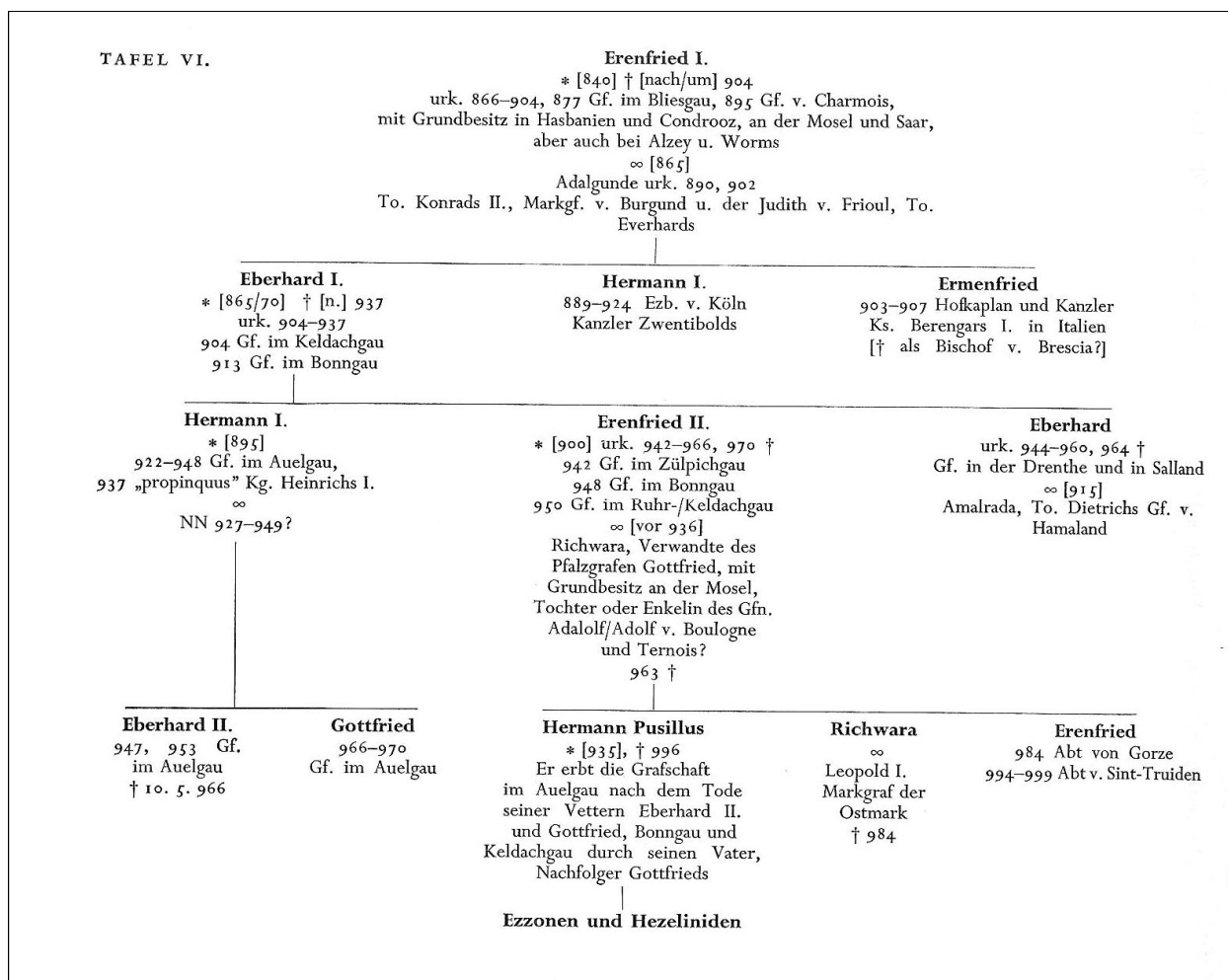

De verwickelingen tussen Balderik en zijn echtgenote Adela en Wichman worden beschreven in de eigentijdse beschrijving van Alpertus van Metz.²¹

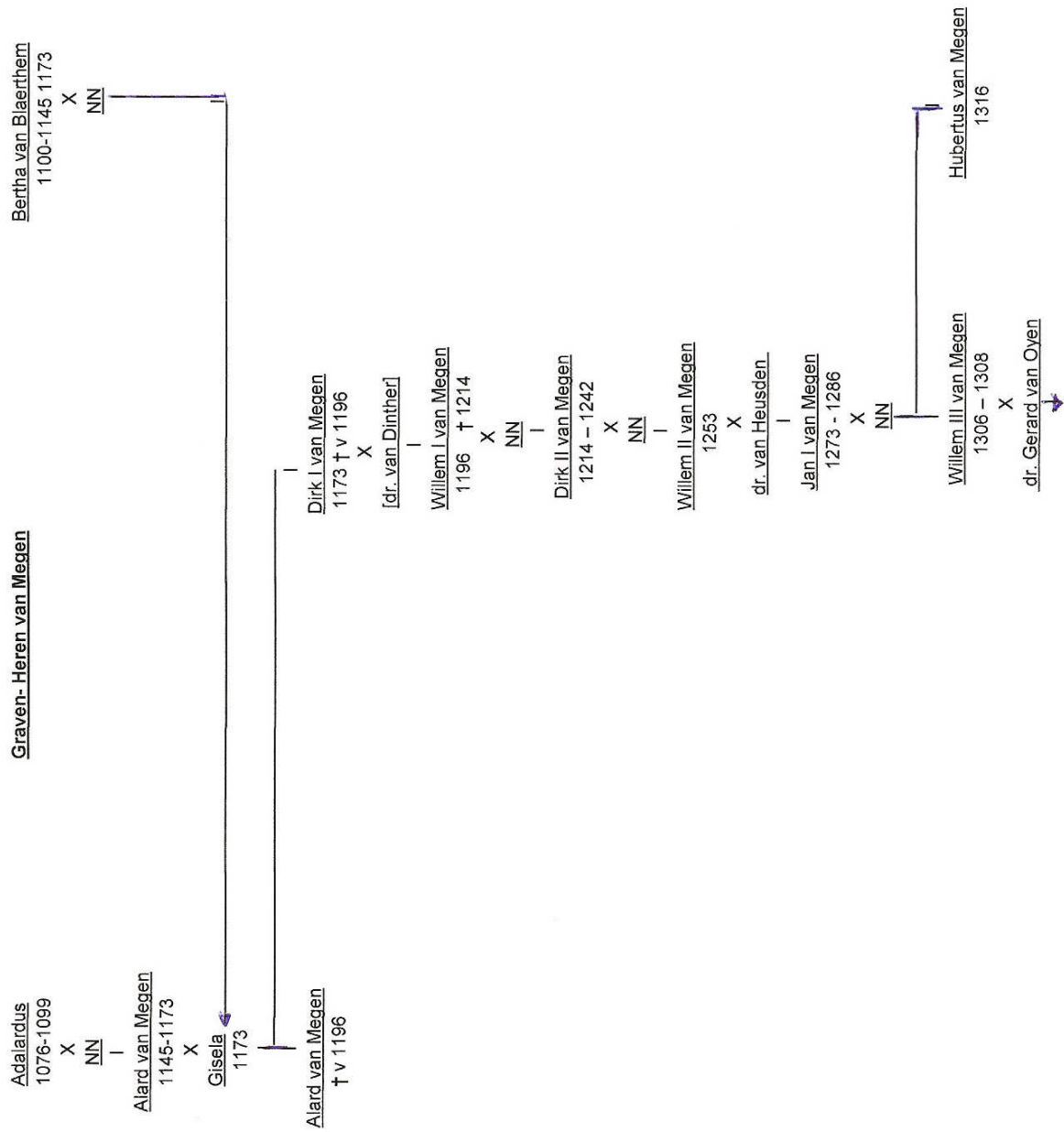
²⁰ Coldewey blz. 8.

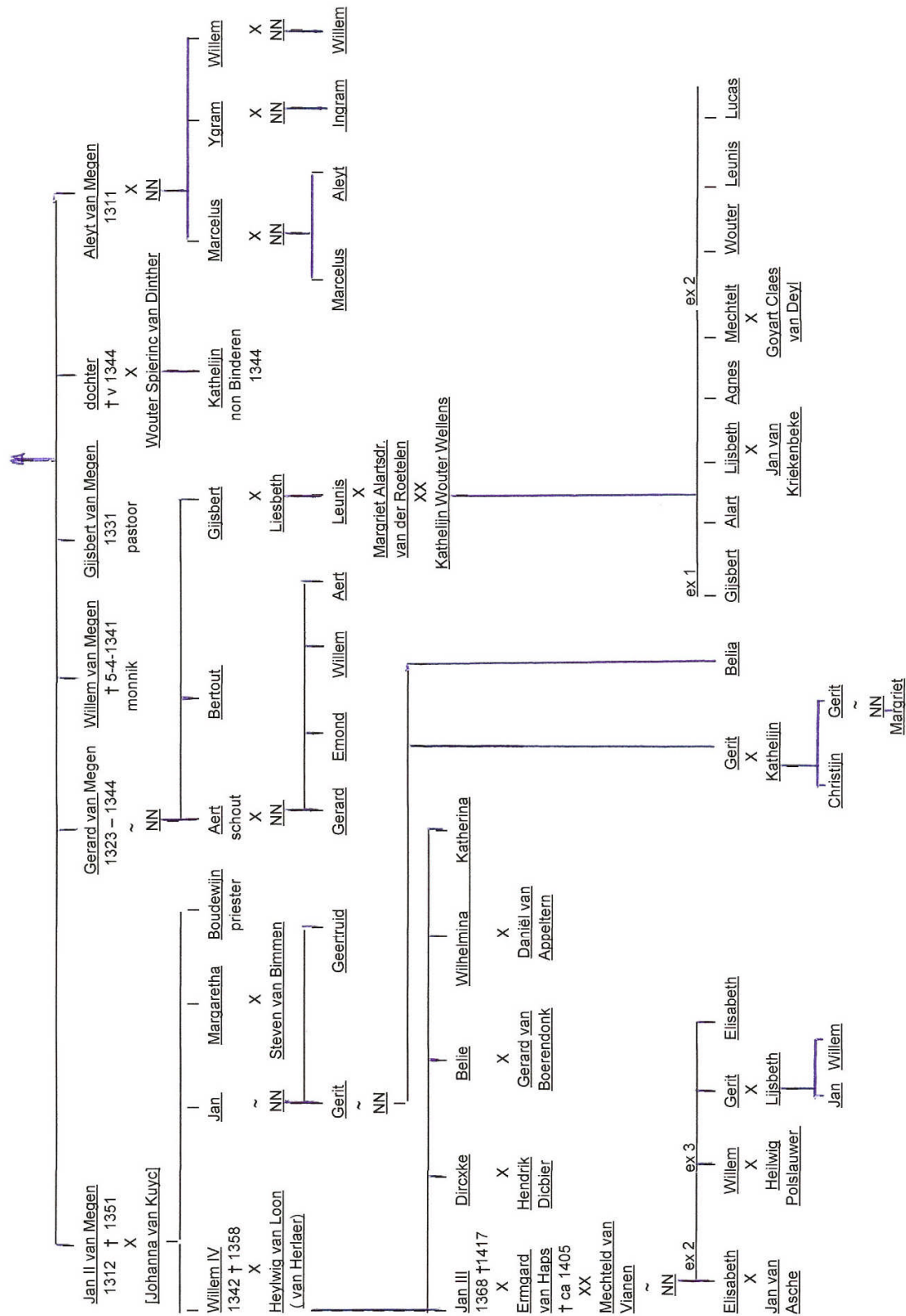
²¹ Alpertus van Metz; Gebeurtenissen van deze tijd, een fragment over bisschop Diederik I van Metz, de mirakelen van de heilige Walburg in Tiel, vertaald en ingeleid door Hans van Rij, Hilversum, Verloren 1999, blz. 46-80. Voor de archeologische aspecten van de burchten: Het Brabants Kasteel, Symposium de vroege burchten gehouden te Boxmeer op 26 maart 2006, Tilburg 2007.

De oudste generaties van de graven-heren van Megen

De oudste generaties van de graven-heren van Megen

Generatie I ²²

I-A Adalardus.

Zoals in de inleiding aangegeven komt hij voor in de getuigenlijst van de schenkingsoorkonde van gravin Adelheid, gehuwd met Hendrik graaf van Leuven in 1076-1099. Mogelijk heeft hij een broer Winimarus en heet zijn vader eveneens Adalardus.

Van hem en een onbekende vrouw is een kind bekend:

- 1 Waarschijnlijk **Alard van Megen**, zie II-A.

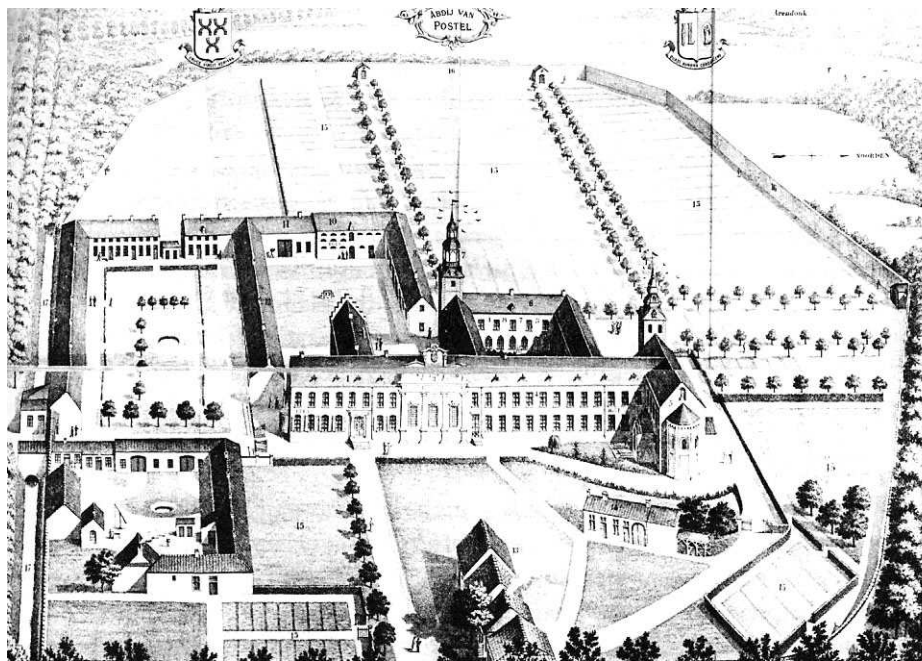
I-B Bertha van Blaarthem.

De opsomming van de schenking van Bertha van Blaarthem is uitgebreid beschreven en becommentarieerd-zie bij haar dochter. Zij wordt genoemd "nobilis matrona".

Tijdens opgravingen te Blaarthem in de jaren 1968-1974 zijn resten gevonden van een houten bebouwing. Het gebouw heeft een breedte van ongeveer 8 meter en een lengte van tenminste 11 meter. Blijkens de datering van de in de paalsporen gevonden aardewerkscherven stamt dit gebouw uit de jaren 1075-1150. Het is vermoedelijk het woonhuis geweest van Bertha van Blaarthem.²³

Van haar en een onbekende man is een kind bekend:

- 1 **Gisela**, zie II-B.

Abdij van Postel circa 1875 (Welvaarts geschiedenis der abdij van Postel)

²² Bij het samenstellen van deze bijdrage is mede gebruik gemaakt van de verzameling van H.J.J. Vermeulen. Tevens werden aanvullende vermeldingen en opmerkingen ontvangen van Hans Vogels.

²³ De kastelen Blaarthem en Gagelbosch bij Eindhoven, archeologisch en historisch onderzoek in Eindhoven, onder redactie van Nico Arts e.a. Eindhoven 1996, blz. 111

Generatie II

II-A **Alard van Megen**, waarschijnlijk zoon van **Adalardus (I-A)**.

Op 18 oktober 1145 bevestigt Koning Koenraad volgens rechterlijke uitspraak de Utrechtse kerk in het bezit van het graafschap Oostergo en Westergo.

Onder getuigen wordt genoemd Alardus van Megen (geen graaf) na o.a. Hendrik graaf van Gelre en Dirk van Altena.²⁴

Op dezelfde datum schenkt Koning Koenraad aan de kapittelen van de Dom en Oudmunster het uitsluitend recht, om bij vacature een nieuwe bisschop te kiezen (onechte oorkonde).

Ook hier onder de getuigen Alardus van Megen (geen graaf) na o.a. Hendrik graaf van Zutphen en Arnold graaf van Kleef.²⁵

Uit het voorgaande blijkt dat Hendrik graaf van Gelre en Zutphen, Arnold graaf van Kleef en Dirk van Altena tijdgenoten zijn van Alardus van Megen. Hendrik graaf van Gelre en Zutphen is geboren ca. 1117 en overleden in 1182. Dirk I van Altena kwam voor het eerste voor in 1143 en het laatst in 1173, hij zou, volgens een publicatie van J.C. Kort, gehuwd geweest zijn met een zuster van Hendrik graaf van Gelre en een zoon zijn van Vastraad van Uitwijk (1108-ca. 1143) en Sofia een dochter van graaf Floris I van Holland.²⁶

Alard van Megen is gehuwd met Gisela dochter van de "nobilis matrona" Bertha van Blaarthem. Bertha van Blaarthem leefde omstreeks 1100-1145. - zie verder bij Gisela.²⁷

Zie voor zijn mogelijke afkomst bij de inleiding..

Hij was gehuwd met **Gisela**, zie II-B.

II-B **Gisela**, dochter van **Bertha van Blaarthem (I-B)**.

In een opgave van de schenkingen aan het klooster Postel gedaan tot ca. 1173 , maken we ondermeer kennis met de schenking gedaan door de "nobilis matrona" Berta van Blaarthem van een zesde gedeelte van het "predium" (landgoed) te Reusel met toestemming van haar dochter Gisele en de kinderen van Gisele; Alard graaf van Megen, Dirk, en Rogier Scademule, die daarbij mede schonken een ander "predium" te Blaarthem.²⁸ Bijsterveld zegt hierover: " Hoewel Berta van Blaarthem's dochter en de drie kleinzonen hadden ingestemd met haar gift van landeigendom in Reusel en Blaarthem, en ondanks dat de transactie wettig had plaats gevonden ten overstaan van veel getuigen, bleek het noodzakelijk om de kleinzoon Rogier Scademule, een symbolische compensatie te geven voor zijn instemming. In de kerk van Brempt, ongeveer 80 km. van Postel (en 16 km. oost van Roermond) ,overhandigde broeder Rudolf, de magister van het klooster, hem "twee penningen om een mes te kopen". Deze ceremonie moet daarom hebben plaats gevonden ongeveer tussen 1173 en 1179. De twee penningen waren waarschijnlijk bedoeld als compensatie voor het mes dat hij geplaatst had op het altaar in de kerk als een symbool voor zijn instemming. Daarnaast heeft zijn moeder en zijn zuster eveneens hun erfenis en eigendomsrechten geofferd "aan God op een altaar", maar dit maal vond de afstand plaats in de kerk van het klooster te Postel, in tegenwoordigheid van broeders en zusters van het klooster. Deze vrouw en haar dochter moesten waarschijnlijk ook gecompenseerd worden met geld." ²⁹

Zij was gehuwd (1) met **Alard van Megen**, zie II-A.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

²⁴ Oorkondenboek Sticht Utrecht; OBSU deel I, nr. 388.

²⁵ OBSU deel I, nr. 389

²⁶ Dr. A.P. van Schilfgaarde, Zegels en genealogische gegevens van de graven en hertogen van Gelre, graven van Zutphen, Arnhem 1967, blz. 83. Dr. J.C. Kort, De Heren van Altena tot 1242 in: De Brabantse Leeuw jaargang 55-3, 2006, blz. 138-157.

²⁷ J.Th.M. Melssen, een verdwenen parochie...of hoe Eindhoven een Keulse bisschop van haar grondgebied bande. in: Brabants Heem 1983, nr. 1, blz. 18.

²⁸ Dr. H.P.H. Camps, Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312, de Meierij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert), 1979: OBNB I.1, nr. 69.

²⁹ Arnoud-Jan A. Bijsterveld, Do ut des, Gift Giving, Memoria, and Conflict Management in the Medieval Low Countries, chapter 4, Gift Exchange, Landed Property, and Eternity: the Priory of Postel, Hilversum Verloren 2007, blz. 92,97,102,105,108 en 116, met verwijzing naar de noten voor de bronnen (Vrije vertaling uit het Engels, N.L. van Dinther 2008).

1 **Alard van Megen**, graaf van Megen, is overleden rond 1173.

Hij wordt in een oorkonde van ca. 1173 als Alard graaf van Megen genoemd, zoon van Gisele dochter van Bertha van Blaarthem.³⁰

2 **Dirk I van Megen**, zie III.

Zij was waarschijnlijk gehuwd (2) met **Rogierus de Bremen (Brempt)**.

Vermeld in 1147, zie verder bij Rogier Scademule.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

3 **Rogier Scademule**.

Naast de vermelding in de Postelse oorkonde van 1173, is er nog de volgende vermelding:

Adolf, aartsbisschop van Keulen vernieuwt in 1203 het verbond met Hendrik, hertog van Brabant. Onder de getuigen treffen we aan Rogierus Scademule direct na Giselbertus de Bremet (= Brempt).³¹ Vermeldenswaard is dat van Rogier Scademule bekend is dat hij in de regeling van de problemen gerezen na de schenking in 1173 een mes gaf op het altaar van de kerk te Brempt en hij mogelijk een lid is van de familie Brempt. Brempt is identiek met Niederkrüchten 20 km. ten oosten van Roermond.³²

In 1147 komt voor Rogierus de Bremen (Brempt) als een van de eerste van zijn geslacht, als getuige in een schenkingsoorkonde van Luchardis de Mereheyem en haar kinderen Conradus, Rogierus en Theodericus aan het klooster van St. Remigius te Reims.³³

Rogierus de Bremen is een tijdgenoot van o.a. Alard van Megen en zou dus kandidaat kunnen staan als een echtgenote van Gisele dochter van Bertha van Blaarthem en met haar een zoon Rogier Scademule kunnen hebben.

In diverse oorkonden van 1191 tot 1203 komen voor de gebroeders Giselbertus en Rutgerus Bremeth (Brempt) en Giselbertus met een broer Dirk. Mogelijk zijn zij de zonen van Rogier Scademule. Ten slotte wordt op 25 mei 1236 melding gemaakt van Rutgerus dominus de Brempt.³⁴ Volgens Fahne is het wapen: 5 blauwe dwarsbalken in een veld van zilver.³⁵

4 **N.N dochter**.

Zie voor haar bij Gisela.

Abdij Postel

³⁰ OBNB I.1 nr. 69, blz. 110.

³¹ L.A.J.W. Sloet, Oorkondenboek der graafschappen Gelre en Zutphen tot op den slag van Woeringen 5 juni 1288, 's-Gravenhage 1872-1876, blz. 412, nr. 404.

³² M. Gysseling, Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226), 1960, deel A-M, blz. 187.

³³ J. Habets, Beknopte geschiedenis der Proosdij van Meerssen, in: Publications de la société historique et archéologique dans le Limbourg (PSHAL) XXXV (1888), blz. 100. Zie ook: J. Linssen, Een verkenning van de heren van Mereheyem, in PSHAL XC-XCI, (1954-1955), blz. 170, n45 en blz. 163, n11.

³⁴ Sloet, nrs. 378,387,392,400,401,403, 588; OBHZ I nrs. 229,267; OBNB I.1 nrs. 92,99.

³⁵ zie ook: U.Fahne, Geschichte der Kölnischen, Jülichschen und Bergischen Geslechter,Köln und Bonn 1848, Erster Theil, blz. 50.

Generatie III

III **Dirk I van Megen**, zoon van **Alard van Megen (II-A)** en **Gisela (II-B)**, graaf van Megen, is overleden voor 1196.

Dirk wordt genoemd als een zoon van Gisele, hij is waarschijnlijk een jongere broer van Alard van Megen. In de oudere literatuur werd hij gehouden voor Dirk van Altena, maar door de publicatie van Kort in 2006 is dat recht gezet (zie ook bij zijn vader).

In een oorkonde van ca. 1233³⁶ wordt melding gemaakt van een schenking aan de abdij van Berne. Geschonken wordt het land dat Holt genoemd wordt gelegen tussen de Aldriksakker en de Diepenpoel, de helft gaf ons heer Albert van Dinther, het derde stuk gaf ons heer Almerik van Heeswijk, het vierde deel gaf ons Dirck, graaf van Megen. Gesteld is dat de in deze oorkonde genoemde schenkingen op een veel vroeger tijdstip hebben plaats gevonden dan 1233, en dat uiteengezet is dat de datering uitkomt op ca. 1160-1170. Dirk wordt hier graaf van Megen genoemd hij zal dan zijn broer Alard, die dan waarschijnlijk kinderloos is overleden, kort na 1173 zijn opgevolgd. Is dit nu in strijd met de vermelding van Alard in de oorkonde van 1173? Ook bij deze oorkonde is aannemelijk gemaakt dat de schenkingen van Bertha van Blaarthem op een veel vroeger tijdstip hebben plaats gevonden.³⁷ Er is in tegenstelling tot de kant van Rogier van Scademule en zijn mogelijke zuster geen bezwaar gemaakt tegen de schenking van Bertha van Blaarthem door Alard en Dirk van Megen.

In dezelfde oorkonde van 1233 wordt er melding van gemaakt dat de andere helft van Loosbroek te Dinther in het bezit is van de kerk van Bern en de de andere helft van de graaf van Megen.

Hij was gehuwd met **Ndr. van Dinther?**.

Het is niet uit te sluiten dat Dirk van Megen gehuwd is met een zuster van Albert van Dinther. Een andere zuster van Albert is mogelijk de echtgenote van Amelrik van Heeswijk. Deze veronderstelling is gebaseerd op het gegeven van gemeenschappelijke bezittingen wellicht afkomstig van de vader van Albert van Dinther. Albert van Dinther bezit: 1/2 van Loosbroek, 1/2 van Holt, 1/2 van goed te Ammerzoden, en Medele, bij Amelrik van Heeswijk treffen we aan: 1/4 van Holt, 1/2 van goed te Ammerzoden., bij Dirk van Megen: 1/4 van Holt en 1/2 van Loosbroek.³⁸

Van hen is een kind bekend:

1 **Willem I van Megen**, zie IV.

Gezicht op Megen met links de gevangenpoort (bron: website Megen)

³⁶ OBNB I.1 nr. 173, blz. 251.

³⁷ N.L. van Dinther, van Dinther Brabantse Geslachten, middeleeuwen 1100-1500, 2006, blz. 31.

³⁸ N.L. van Dinther, 2006, blz. 23 ev.

Generatie IV

- IV **Willem I van Megen**, zoon van **Dirk I van Megen (III)** en **Ndr. van Dinther?**, graaf van Megen, is overleden rond 1214.

Hendrik I, hertog van Brabant, geeft ca. 1185 Orthen, dat nu Bosch geheten wordt, een keure. Onder de getuigen wordt genoemd Willem van Megen.³⁹

In 1196 draagt Albert van Dinther zichzelf en alles wat hij bezit in de nabijheid van de curia Bernheze op aan de abdij Berne; en daar hij deze goederen in leen hield van heer Hendrik van Cuyk en deze weer van de hertog van Brabant, draagt hij in plaats daarvan zijn allodium onder Meel aan Hendrik van Cuyk op. Onder de getuigen is aanwezig Willem graaf van Megen.⁴⁰

Hendrik I, hertog van Brabant, geeft in 1200 de villicatio van de villa Lithoyen, waarvan zijn ministerialen zich hadden meester gemaakt, terug aan de St.-Remigiusabdij te Reims. Onder de getuigen Willem graaf van Megen.⁴¹

Kort na 1 oktober 1203 wordt er een verdrag gesloten tussen Hendrik I, hertog van Brabant, en Otto I, graaf van Gelre, hierbij wordt o.m. vastgelegd dat de graaf afziet van zijn gepretendeerde rechten op Megen en de Eninge van de Kempen, en dat de burgers van 's-Hertogenbosch tolvrijdom zullen genieten in het gehele gebied van de graaf van Gelre.⁴²

In 1214 oorkondt, Hendrik I, hertog van Brabant, dat Willem, graaf van Megen, en zijn zoon Diederik hun allodium te Rixtel hebben overgedragen aan de Tempeliers.⁴³

In de kronieken van Albertus Cuperinus wordt het volgende verhaald:

Hoe dat de grave van Megen doot dede slaen des hertoghen van Brabants jachthonden, en. wat beternisse hy daer voor doen moeste:

Groten twist ende onmin is op een tyt geresen geweest tussen hartoghe Henrick van Brabant en. den grave van Megen. Want die harthoge, als hem overcomen waren sommighe groot treffelijke saken aengaende sijn lande, soo is hy gereyst na Brussel, ende hier in tussen syn des hartoghen iaghers mitten honden gaen iaghen, om eenich wilbraet te vanghen. en. soo ist ghebuert dat die honden gelooopen syn int lant van Meghen, den welcken die iagers en des hertogen dienders gevolcht syn, en. hebben daer oock hazen of ander wilbraet gevangen. Dit vernemende die grave van Meghen heeft die iagers en. des hartogen dienders seer vreeslyck doen slaen en. wredelyck doen hanteeren; daer en boven heeft hy alle die honden des hartoghen doot doen slaen. Die hartoghe dit vernomen hebbende, werd zeer tornich en. soo beruert op den grave van Meghen, dat hy voor hem genomen hadde den grave te doen vanghen en. gantselick die stadt en. de lande van Megen te doen verderven en. mitten brant te doen verwuesten, mer die banrotsen en. die eedelen wt Brabant, en. oock die vrinden vanden grave baden den hartoghe langhen tyt voor den grave, ende den twist werdt neder geleet op zulke condicien, te weten, dat men die honden mitten voeten om hooch hanghen soude en. dan soo veel corens rogge oft haver om die honden hoopen soude, dat die honden gantselick mitten choren bedect soude syn van onder tot boven, en. dat choren soude hy geven den hartoghe voor syn beternisse, en. dat hy voor den hertoghe eenen voet val doende, begerende genade voor syn misdaet, dat welcke alsoo geschiet is ende volbracht.

Ende hier mede quam die grave van Meghen weder in die vrintschap en. gratie vanden prinche.⁴⁴

Van hem en een onbekende vrouw is een kind bekend:

- 1 **Dirk II van Megen**, zie V.

³⁹ OBNB I.1 nr. 77.

⁴⁰ OBNB I.1 nr. 85.

⁴¹ OBNB I.1 nr. 90.

⁴² OBNB I.1 nr. 99.

⁴³ OBNB I.1 nr. 111.

⁴⁴ Die Chronique vander vermaerder ende vromer stadt van Tsertogenbosch int corte van Henricus die eerste Hertoge van Brabant tot Philippus van Oestenryck Coninc van Engelant ende Hertoge van Brabant. (Albertus Cuperinus) blz. 20-21 in: Dr. C.R. Hermans, Verzameling van Kronyken, Charters en Oorkonden betreffende de stad en Meierij van 's-Hertogenbosch, eerste deel, 1848.

Generatie V

V Dirk II van Megen, zoon van Willem I van Megen (IV).

Dirk van Megen wordt samen met zijn vader Willem graaf van Megen genoemd in 1214.⁴⁵

Bartholomeus, abt van Echternach, verkoopt in 1227 aan Mariënweerd een praedium onder Mill, onder voorbehoud van levenslang vruchtgebruik ten behoeve van Alard, neef van Albert. Getuigen zijn Dirk van Batenburch en Dirk graaf van Megen.⁴⁶

Hiervoor is gesteld dat de Dirk graaf van Megen in 1233 genoemd op een veel eerder tijdstip leefde en de vader zou zijn van Willem graaf van Megen.

1223:

In de naam van de heilige en onverdeelde Drieëenheid.

Dirk, graaf van Megen, (wenst) blijvend (heil) aan allen.

Wij willen, dat het aan alle mensen, zowel van de toekomstige als van de huidige tijd, bekend weze, dat Koenraad van Hubertinghen, edelman, de tiend, die hij van ons in leen hield, met verlof en instemming van ons en van alle erfgenamen vrijwillig heeft verkocht aan het huis van Herckenrode als blijvend en erfelijk bezit. Hieraan hebben wij deste gewilliger onze toestemming gegeven opdat het convent van genoemd huis voor ons en voor onze voorouders zou bidden. En omdat wij willen, dat deze verkoop geldig weze, hebben wij dit schrijven tegen elke valse aanval bekrachtigd door de aanhechting van ons zegel.

Gegeven in het jaar van 's Heren menswording 1223. - zie afb. zegel.⁴⁷

Zegel Dirk II van Megen 1223

Lodewijk III, graaf van Loon, oorkondt dat Conradus van Hoepertingen met toestemming van diens erfgenamen, de tienden van Hoepertingen, die hij in leen hield van de graaf, aan de abdij van Herkenrode, heeft verkocht.⁴⁸

Abdij van Herckenrode

F., graaf van Ysenberg, en A., graaf van de Marck, (wensen heil) aan allen die van deze oorkonde kennis nemen.

Wij willen, dat het bekend weze, dat wij aan de edelman C. van Wilre onze instemming hebben verleend met het feit,

⁴⁵ OBNB I.1 nr. 111.

⁴⁶ James de Fremery, cartularium der abdij Mariënweerd, 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1890 nr. 46. In de akte wordt niet nader aangegeven wie Alard en Albert zijn, mogelijk is Alard een van Buren en wordt met Albert, Albert van Kuyc bedoeld?

⁴⁷ Oorspr. Bisschoppelijk Archief (B.A.) Luik, archief abdij Herkenrode, inv. nr. 45. Afhangend beschadigd zegel van Dirk, graaf van Megen; afschr.: S.A. Hasselt, archief abdij Herkenrode inv. nr. 45, vidimus 11-12-1365; idem, cartularium I fol. 121 en cartularium III, fol. 177vo. Litt.: J. Daris, Notices sur les églises du diocèse de Liège, 1867, dl. I, p. 455, nr. III.

⁴⁸ Oorspr. B.A. Luik, archief abdij Herkenrode, inv. nr. 44. Afhangend zegel verloren; afschr.: S.A. Hasselt, archief abdij Herkenrode, inv. nr. 44, vidimus dd. 11-12-1385; idem;idem;idem, cartularium I, fol. 120vo-121 en cartularium III, fol. 11. Litt.: J. Daris, Notices des églises du diocèse de Liège, 1867, dl. I p. 54/55. nr. II.

dat hij de tiend van Hubertinghen, die hij van ons in leen hield, door de tussenkomst van de graaf, Dirk van Megen, blijvend in bezit heeft overgedragen aan het klooster van de monialen in Herckenrode, en wel in dezer voege, dat, dank zij deze schenking, wij en onze ouders deelgenootschap kregen aan de permanente broederschap (= kring van gelovigen die delen in de verdiensten van de gebeden en goede werken van de zusters) in genoemd klooster van monialen.⁴⁹

In de naam van de heilige Drieëenheid.

Hugo, door Gods genade bisschop van Luik, (wenst) aan alle gelovige christenen blijvend (heil).

Wij willen, dat het zowel aan de toekomstige als aan de huidige mensen bekend weze, dat de edelman Koenraad van Hubertinghen de tiend, die hij in leen hield van twee graven, namelijk Lodewijk van Los en Dirk van Megen, met instemming van de erfgenamen ons in handen heeft gegeven ten behoeve van het huis van Herckenrode. En hieraan hebben wij onze vrome goedkering gegeven en bedoelde tiend vrijelijk geschonken aan genoemd huis als blijvend bezit. En omdat wij wensen, dat dit schrijven onwrikbaar geldig weze, hebben wij het tegen elke valse aanval van hen, die na ons komen, door aanhechting van ons zegel bekrachtigd.

En opdat niemand in de toekomst de euvele moed zou hebben tegen deze schenking in verzet te komen, verbieden wij dit uitdrukkelijk op straffe van excommunicatie.

Gegeven in het genadejaar 1223.⁵⁰

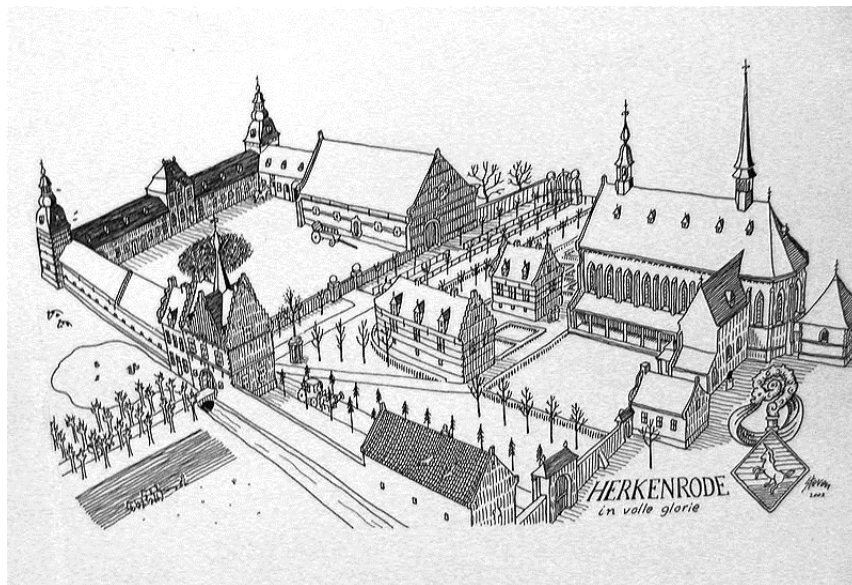
F., graaf van Altena, en A., graaf van de Marck, (wensen) heil aan hun trouwe edelman Dirk, graaf van Megen.

Gij moogt weten, dat de edelman C. de Wilre met onze instemming de tiend van Hubertinghen tot blijvend bezit schenkt aan het klooster van de monialen in Herckenrode.⁵¹

De Dirk die een schenking doet in 1242 aan het altaar van St. Oda in Rode wordt door Camps in het oorkondenboek niet aangeduid als zijnde een van Megen. Hij wordt geen graaf genoemd terwijl hij dat al was in 1227. Juten hield hem voor een van Heeswijk.⁵²

Van hem en een onbekende vrouw is een kind bekend:

1 Wiilem II van Megen, zie VI.

Reconstructie abdij van Herckenrode
(door Steven Wilsens)

⁴⁹ J. Daris, 1867, dl. I p. 455-456 nr. IV.

⁵⁰ J. Daris, 1867, dl. I p. 456, nr. V.

⁵¹ J. Daris, 1867, dl. I p. 457-458, nr. VIII.

⁵² OBNB I.1 nr. 193, zie ook het register. W.J.F. Juten, het Kapittel te St. Oedenrode, Taxandria 9, blz. 53-58 (1902). Een andere oplossing voor deze Dirk wordt aangedragen in N.L. van Dinther, 2006, blz. 42-44.

Generatie VI

VI **Wiilem II van Megen**, zoon van **Dirk II van Megen (V)**, graaf van Megen.

Tussen 9 en 15 juni 1253 oorkondt Willem, graaf van Megen, dat hij aan Henricus, abt, en het convent van Berna verkocht heeft al zijn goederen in Mun (bij Schaik en Oss) voor 20 schelling-leuens; met als getuigen heer Johannes van Hosden, Gerardus, provisor van Berna, Everardus van Berna en Henricus Kaut. Het zegel van Willem van Megen is bewaard gebleven.-zie afbeelding⁵³

Hij was mogelijk gehuwd met **Ndtr. Arnold II van Heusden**, dochter van **Arnold II van Heusden** en **Mechteld van Heinsberg**.⁵⁴

Van hen is een kind bekend:

1 **Jan I van Megen**, zie VII.

Zegel Willem II van Megen
9/15 juni 1253

⁵³ Oorspr. archief abdij van Berne inv. nr. II.F.2. met het zegel van de oorkonder. Regestenboek van het archief van de abdij van Berne 1134-1400, door H. van Bavel O. Praem. Heeswijk 1984, registnr. 51.

⁵⁴ Zie N.L. van Dinther: Genealogie heren van Heusden (2012) op www.nicovandinther.nl onder "dossiers".

Generatie VII

VII **Jan I van Megen**, zoon van **Wiilem II van Megen (VI)** en **Ndtr. Arnold II van Heusden**, graaf van Megen.

Op 23 april 1271 verklaren Dirk en Robert van Heusden en Jan van Megen en nog 4 andere heren dat de eerstgenoemde zich verzoend heeft met stad en burgers van Keulen, die hem gevangen genomen en tegen losgeld vrijgelaten hebben en zijn broer Jan hadden gedood.⁵⁵

16 maart 1273:

Johannes, heer van Megen, bericht de kanunniken van St. Servaas, dat hij de opbrengst van de tiend te Megen, welke hij van hen "jure pactuali" bekomen heeft, voor de tijd van 16 jaren verkocht heeft aan Henricus gezegd de Uden en zijn erfgenamen en aan Nicolaus gezegd Lillart, burgers van 's-Hertogenbosch, aanvangende met het feest van de H. Martinus eerstkomende (11 november), onder beding dat deze hun pactio alsmede de hun toekomende "jura et debita" zullen betalen en verzoekt hen instantelijk deze verkoop te willen goedkeuren.⁵⁶

3 maart 1274:

Johannes, heer van Megen, zendt aan de kanunniken van St. Servaas de som van drie marken, welke hij hun verschuldigd is wegens verpachting van de tiend, en verzoekt hen gehoor te geven aan hetgeen zijn bode hun zal mededelen over de borgen door de kopers van de opbrengst van die pacht voor 15 jaren en hem hun beslissing dienaangaande te berichten.⁵⁷

16 maart 1274:

Nicolaus de Lubbart, Gerardus zoon van Henricus Grael, de echtgenote van deze en zijn overige zonen, allen inwoners van 's-Hertogenbosch, verklaren, dat zij van het kapittel van St. Servaas voor de tijd van 15 jaren, aanvang nemende met augustus a.s., zijn tiend van Megen gepacht hebben voor 3 Keulse marken 's jaars, de mark berekend tegen 30 Luikse schellingen, op hun risico te betalen te Maastricht in de helft van de Vasten en zij tot borgen gesteld hebben de prior en het convent "sancti Wilhelmi de Celi porte" nabij 's-Hertogenbosch.⁵⁸

20 januari 1286:

Schepenen van 's-Hertogenbosch oorkonden dat Jan, graaf van Megen, afstand gedaan heeft van zekere cijnsen onder Heeswijk (48 hoenders en 4 schelling leuvens uit zekere landerijen), die door Walraven van Benthem, heer van Heeswijk, aan de abdij Berne waren verkocht, alsmede van het patronaatsrecht van de kerk van Heeswijk, ten gunste van de abdij Berne.⁵⁹

Van hem en een onbekende vrouw zijn twee kinderen bekend:

1 **Willem III van Megen**, zie VIII.

2 **Hubertus van Megen**.

Op 22 juli 1316 wordt een Hubertus van Megen genoemd als getuige voor Otto zoon van Alard van Buren.⁶⁰

⁵⁵ Dr. J.G. Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299, III 1256 tot 1278, OBHZ III, 1992, nr. 1552.

⁵⁶ Dr. P. Doppler, verzameling van charters en bescheiden betreffende het Vrije Rijkskapittel van St. Servaas te Maastricht, nr. 191 in: PSHAL 1931.

⁵⁷ Doppler, nr. 197.

⁵⁸ Doppler, nr. 198.

⁵⁹ Oorspr. archief abdij van Berne, inv. nr. III.J.12a, van Bavel regesten, nr. 83, OBNB I.1 nr. 417.

⁶⁰ de Fremery, cartularium Mariënweerd, nr. 176.

Generatie VIII

VIII **Willem III van Megen**, zoon van **Jan I van Megen (VII)**, graaf van Megen, ridder.

7 april 1306:

Belofte van Gerard , heer van Horne, om de graaf van Kleef op zekere wijze te dienen, uit hoofde van Woudrichem en het land van Altena, als uitzonderlijke gunst daar mee beleend zijnde, bekrachtigd door Jan hertog van Brabant, Willem graaf van Henegouwen en van Holland en veel anderen. Hierbij heer Willem van Megen.⁶¹

6 mei 1308:

Voor Gerhard van Barsdonk, richter tussen Maas en Waal, ridder Willem van Megen, richter in Leeuwen, verkopen Rutger Rutgersz. en zijn kinderen twee hofsteden in Leeuwen, aan Grafenthal.⁶²

Op 11 juli 1336 is er een vrijwaring door Walraven van Benthem , heer van Heeswijk, voor zijn borgen Heer Otto heer van Cuyk, heer Lodewijk van Berlaer, ridder, heer Henricus van Boxtel en Wouter Spierinck van Boegen (= van Dinther), wegens een betaalbelofte aan heer Jan van Heesbeen en zijn erfgenamen van 100 pond jaarlijks, zoals Wouter Bexken van Eirde jegens Walraven van Benthem overleden vader van Walraven van Benthem en gezegde heer Walraven zijn zoon, en heer Robert van Heesbeen, ridder, en heer Willem van Megen, ridder en Jan heer van Heusden reeds verworven had.⁶³

Hij was gehuwd met **Ndr. Gerard van Oyen**, dochter van **Gerard II Bertoldsz. van Oyen** en **Jutta Jansdr. van de Lede**.⁶⁴

Middels dit huwelijk komen de voornamen Gerard en Bertout in de familie van de graven van Megen.

Jutta van de Lede was weduwe van graaf Otto V van Bentheim († na 23-11-1274), zus van Herbaren van de Lede, heer van Haastrecht († voor 12-5-1296)

Van hen zijn zes kinderen bekend:

1 **Jan II van Megen**, zie IX-A.

2 **Gerard van Megen**, zie IX-B.

3 **Willem van Megen**, monnik te Egmond en priester, is overleden op donderdag 5 april 1341.

11 september 1321.

Gherard, heer van Voorne, burggraaf van Zeelant, beleent Willem van Meghen, zijn neef, met een halve hoeve, voorheen van Willem van Tuel.⁶⁵

N.B.: Mogelijk is de vader van Gerard van Voorne, Albert van Voorne in eerste echt gehuwd met Aleid van Loon. Volgens Coldewey is het ook mogelijk dat de verwantschap loopt via "Van Cuyk" de broer van Gerard van Voorne met naam Hendrik van Voornenburg, heer van Acqoy zoon van Albrecht heer van Voorne en burggraaf van Zeeland en van Catharina van Durbuy, huwt met (Aleydis) dochter Jan I van Kuyc. Willems broer Jan is mogelijk gehuwd met een van Kuyc.⁶⁶

Hij is overleden op 5 april 1341.⁶⁷

4 **Gijsbert van Megen**, pastoor van Macharen.

Op 27 juli 1331 samen met zijn broer Gerard getuige voor zijn broer Jan (zie aldaar)

5 **Ndr. van Megen**, zie IX-C.

6 **Aleyt van Megen**, zie IX-D.

⁶¹ van Mieris, Groot charterboek van Holland enz. deel II, blz. 53-54.

⁶² Dr. Rob Scholten, das Cistercienserinnen-Kloster Grafenthal oder Vallis comitis zu Asperden im Kreise Kleve, Kleve 1899, nr. 106.

⁶³ G.A. Helmond, huisarchief van Helmond; C.C.N. Krom en Aug. Sassen, Oorkonden betreffende Helmond nr. XVIII blz. 27.

⁶⁴ Mededeling Hans Vogels 27 februari 2011 op soc_nederlandse_adel: Het geslacht van Oyen, heren van Ooij.

⁶⁵ J.C. Kort, het archief van de Heren van Voorne burggraven van Zeeland, 1272-1371, 's-Gravenhage 1971, blz. 90. J.C. Kort in: Ons Voorgeslacht (OV) nr. 262, mei 1977; repertorium op de lenen van de hofstede Voorne in Zuid-Holland, het land van Gelre, het Sticht Utrecht, Putten en Heenvliet, 199-1648, blz. 196.

⁶⁶ Dr. J.A. Coldewey, de heren van Kuyc, blz. 231, en schrijven J.A. Coldewey dd. 3 april 1985.

⁶⁷ J. Hof, De abdij van Egmond van de aanvang tot 1573, blz. 485 in: Hollandse Studiën 5, 's-Gravenhage-Haarlem 1973.

Generatie IX

IX-A **Jan II van Megen**, zoon van **Willem III van Megen (VIII)** en **Ndr. Gerard van Oyen**, hoogschout van 's-Hertogenbosch 1332, heer van Heeswijk, graaf/heer van Megen, ridder, overleden in 1351.

Zegel Jan II van Megen
16 oktober 1331

6 november 1319:

Enige edelen beloven de uitspraak van de Heer van Beaumont en van Henrik van Vlaanderen na te komen omtrent de verschillen met die van Lienden, en borgen te blijven voor de graaf van Holland, onder deze edelen Jan van Megen.⁶⁸

5 augustus 1323:

Jan, heer van Megen en van Hesewijc, oorkondt, dat hij aan de geboren lieden van Hesewijc verkocht heeft de gemeint aldaar, etc. en dat de koop ook blijft gelden bij een eventuele terugkeer van Walraven (van Benthem) als heer van de heerlijkheid. Medezegelaars zijn, zijn neef Jan, heer van Heusden en zijn broer Ghered.⁶⁹

7 december 1323:

Schepenen van Huesden oorkonden, dat Jan, heer van Huesdene knape, Jan, heer van Meghen, Jan de Jonghe, Spiring Ver-Heilenzn. en Hanycken Liscap van den Bosche aan heer Hardberne van Riede hebben opgedragen het steenhuis met erf, dat van Arnout Kamerer was en waarop een cijns van de heer van Hudedene rust.⁷⁰

15 mei 1325:

Jan, heer van Megen, neef van de leenheer Jan, heer van Heusden, wordt beleend met 20 morgen land, genaamd de weide van Luttelherpt te Hedikhuizen.⁷¹

24 september 1326:

Otto van Kuyc oorkondt dat Johannes Greveken aan zijn vrouw Gerbergis goederen in Sambeek en een hoeve in Vorthem in vruchtgebruik heeft geschonken. Getuigen waren o.a. zijn vazallen Jan, heer van Megen, en Jan, heer van (Box)Meer.⁷²

⁶⁸ van Mieris dl. I-2 blz. 225-226.

⁶⁹ Oorspr. archief abdij van Berene inv. nr. II.0.2; van Bavel regesten nr. 173.

⁷⁰ Oorspr. Archief van de Heusdense Cisterciënserkloosters Mariënkroon en Mariëndonk, inv. nr. 15. Met de schepenzegels van Jan Brusten en Heine Roest; H van Bavel regesten, 1972, nr. 7.

⁷¹ Dr. J.C. Kort, repertorium op de lenen van de hofstede Heusden, 1246-1650 in: Ons Voorgeslacht nr. 482 juni 1997, nr. 85, blz. 383.

⁷² Coldewij, heren van Kuyc, blz. 149 en 161.

9 augustus 1326:

Dirk van Dynther o.a. wordt door Johan, heer van Heusden, en Johan, heer van Megen, schadeloos gehouden voor 350 pond, verschuldigd aan Martinus, lombard.

25 december 1326.⁷³

2 juli 1328:

Johannes van Megen, oorkondt, dat hij enige stukken land genaamd die Hoven en Doy, tegen een jaarlijkse erfrente van 16 pond, aan Arnoldus van Ghele, burger van 's-Hertogenbosch, heeft verkocht.⁷⁴

13 april 1330:

De navolgende cijnsen zijn uytgegeven bij Heere Jan van Megen, riddere anno 1330 feria sexta ante palmarum. Niet duidelijk is aan wie deze cijnsgoederen in leen zijn gegeven. Het vermoeden bestaat dat dit aan Jan Copkensz., vermeld op 22 maart 1331 of 30 maart 1330 is gedaan. Deze zou deze cijnsen weer verkocht hebben aan Jan van Amstel natuurlijke zoon van Gerits van Amstel, die de cijnsen op zijn beurt weer verkoopt aan magistro Wolphardo de Ghiesen op 8 april 1390 (feria sexta post festum Paschae). Bij deze laatste verkoop worden de 24 cijnsen opgesomd.⁷⁵

1331:

Een overeenkomst tussen de graaf van Megen en de inwoners van het land van Herpen, waarbij het onderhoud van de Groenendijk geregeld wordt.⁷⁶

22 maart 1331 of 30 maart 1330:

Jan, heer van Meghen, ridder, oorkondt dat hij in leen heeft gegeven aan zijn leenman Jan Copkenszn. Scoemaker, poorter van Tsertogenbosch, zijn volgende goederen in Hesewijc: een huis en erf van wijlen Wouter van Rulle en 2 bijbehorende hoeven aan weerszijden van het huis een stuk land voor het huis; een stuk land, nader gesitueerd, aan de overzijde van de Soemgrave; een streep vlasland aan de Gruenenwech; alle erven en beemden, vroeger van Heyn en Arnt, kinderen van Aleyt; en 2 bunder aan de Rutghersdonc over de A; dit leengoed te verheergewaden met 3 pond.⁷⁷

20 juli 1331:(des saterdaechs voir sente Marien Magdalenendach 1331)

Jan, heer van Meghen, oorkondt, dat hij, aan de inwoners van Oss, Berche en Duere heeft beloofd, de Ossersluse en de wetering in een goede staat zal houden. Getuigen: Gerart van Meghen en Gijsbrecht van Meghen, pastoor te Macharen, zijn broers.⁷⁸

16 oktober 1331:

Jan, heer van Megen is borg voor graaf Reinald van Gelre en zegelt mede.(zie afbeelding) ⁷⁹

29 november 1331:

Jan van Valkenburg, heer van Heerlen, Born en Herpen, ridder, oorkondt dat Jan, heer van Megen, ridder, de ingezetenen van het land van Herpen, te weten de inwoners van Herpen, Huisseling, Deursen, Dennenburg, Demen en Langel, toestemming heeft gegeven in het gerecht Haren een sluis en een dijk te maken.⁸⁰

15 november 1332:

Jan van Mirabel gezegd van Halen ontvanger van Brabant verklaart te hebben gegeven aan Jan, heer van Megen, ridder, schout van 's-Hertogenbosch, het recht van gemaal in de dorpen Rosmalen en Nuland tegen de prijs van veertig zwarte tournoois, jaarlijks te betalen aan de hertog van Brabant op de dag van St. Remie.⁸¹

⁷³ Nationaal Archief (NA) 's-Gravenhage, rijksarchief in Zuid-Holland, collectie Handschriften 375, nr. 18, hetzelfde in nrs. 19, 20 en 26. Vriendelijke mededeling J.C. Kort, schrijven van 9 december 1987.

⁷⁴ Afschr.: Particuliere collectie. Vidimus dd. 12-1-1443 door Johannes Keteler, prior van de dominicanen te 's-Hertogenbosch.

⁷⁵ Archief abdij van Berne inv. nr. VII K en II 10. Litt.:Dr. G.M. van der Velden, O.Praem., Cijnzen van de graaf van Megen uit goederen te Heeswijk en Dinther in: De Wojstap-Kroniek, uitgegeven door de heemkundekring Heeswijk-Dinther-Loosbroek, 1995-4 blz. 3-20.

⁷⁶ BHIC 's-Hertogenbosch, inventaris graafschap Megen 1331-1815, inv. reeks nr. 47, 1992, nr. 164.

⁷⁷ van Bavel regesten abdij van Berne, nr. 190.

⁷⁸ Afschr.: 17^e eeuw. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 71; idem G.A. 's-Hertogenbosch, inv. nr. 1, cartularium Sylvaducense, p. 62, vidimus dd. 7-11-1447 door schepenen en de raad van 's-Hertogenbosch; idem; idem, inv. nr. 2, het rood privilegeboek, fol. 109.

⁷⁹ Wolf-Rüdiger Schleidgen, Kleve-Mark Urkunden 1223-1368, Siegburg 1983, nr. 204.

⁸⁰ H.J.J. Vermeulen, Jan van Valkenburg, heer van Born en Sittard, Herpen en Uden, ridder 1314-1356, 1980, blz. 129.

⁸¹ A. Verkooren, inventaire des charters etc. Ile partie cartulaires tome II 1312-1382, 1962, blz. 36.

2 augustus 1334:

In het vredesverdrag tussen Jan hertog van Brabant en een aantal vorsten die een coalitie tegen Brabant hadden gesloten, wordt o.a. bepaald dat de graaf van Gelre aan de hertog van Brabant voor de heerlijke rechten in Herpen en Megen leenhulde zal doen.⁸²

4 september 1337:

De heer van Megen en zijn twee broers (Gerard en Willem?) verkopen als eigen 20 morgen land, genaamd de weide van Luttelherpt in Hedikhuizen aan Gerard van der Aa.⁸³

30 september 1337:

Willem (van Avesnes), graaf van Henegouwen, (Holland en Zeeland, heer van Friesland), geeft de heerlijkheid Voorne en het burggraafschap van Zeeland, aan hem vervallen door de dood van Gerard, heer van Voorne en burggraaf van Zeeland, ridder, aan diens dochter Mechteld, echtgenote van Dirk, heer van Monschau en Valkenberg, ridder. Getuigen o.a. heer Jan van Meghen.⁸⁴

30 september 1337:

De heer van Valkenburg en zijn echtgenote Vrouw Machteld van Voorn, bekennen al het goed, de heerschappen en manschappen, die haar vader Ghrerard heer van Voorn en burggraaf van Zeeland, achter liet, behalve het eigen goed, van de graaf van Holland te leen ontvangen te hebben, en beloven de zelve met honderd en vijftig ridders en knapen te zullen dienen. Hierover waren als mannen o.a. heer Jan van Meghen.⁸⁵

De hoge heerlijkheid van Empel en Meerwijk blijkt in 1342 een achterleen te zijn van Gelre via de heer van Megen. De leenverhoudingen met betrekking tot het huis en tot de heerlijkheid verschilden. Het huis was een leen van Gelre. de hoge heerlijkheid een leen van Megen en de lage heerlijkheid was een Brabants leen. In dat jaar 1342 wordt het leen ten overstaan van de heer van Megen als leen van de hertog van Gelre door Johan van Meerwijk overgedragen aan " eens eersamen mans" ridder Johan Schots van Herlaer.⁸⁶

12 januari 1344: (maandag na le Rois 1343 stijl van Cambrai)

Jan, graaf van Megen, ridder, en Willem zijn oudste zoon, erkennen dat zij hun burcht te Megen als " een open huys" gegeven hebben aan Jan (III) hertog van Lotharingen, van Brabant en van Limburg, markies van het Heilige Rijk, en zijn erfgenamen, met condities gespecificeerd in de aanwezige brieven.

Deze brieven zijn gezegeld door de graaf van Megen en zijn zoon en op hun verzoek door hun bloedverwanten en vrienden genaamd: Jan van Wijtvliet, heer van Blaasveld; Gilles van Quaderebbe, heer van Berg; Jan van Bouchout, Jan van Immerseel en Daniel van Kraainem.⁸⁷

14 februari 1347:

Mechteld van Gelre, vrouwe van Mechelen en Maaseik, erkent door haar neef Jan, heer van Monschau, Valkenburg en Bergen op Zoom, ridder, te zijn beleend met het huis en de heerlijkheid Schinnen. Getuigen o.a. Jan, heer van Megen.⁸⁸

Hij was gehuwd met **(Johanna) van Kuyc ?**, dochter van **Willem van Kuyc** en **Sofia van Gimnich**.

Zij zou een dochter zijn van Willem van Kuyc, ridder, en Sofia van Gimnich vrouwe van Hoogstraten en Wortel.⁸⁹

Van hen zijn vier kinderen bekend:

1 **Willem IV van Megen**, zie X-A.

⁸² van Mieris II, blz. 565-568; zie ook Martien van Asseldonk, De Meierij ontrafeld, 2003, blz. 44.

⁸³ Kort, 1997, OV nr. 483 nr. 85 blz. 383.

⁸⁴ van Mieris II blz. 596-597.

⁸⁵ van Mieris II blz. 597-598.

⁸⁶ Dr. C.R. Hermans. Afschriften van charters betreffende verschillende plaatsen in Noord Brabant, Nieuwe catalogus der Oorkonden en Handschriften, blz. 176, nr. 71. Litt.: R.A.Th. van Aart, Kasteel van Empel en Meerwijk in: Het Brabants Kasteel 3/4-90, blz. 67-69.

⁸⁷ Verkooren, 1962, blz. 65-66; leenboek Spechtboek fol. 183vo, L. Galesloot le livre des feudataires de Jean III duc de Brabant, 1865, blz. 125-126. BHIC, archief graafschap Megen inv. nr. 15: Titelen en de documenten, dienende tot verificatie van de souvereyntheyt des graefschaps ende landen van Meghen. Martien van Asseldonk, 2003, blz. 44 dateert deze overdracht ten onrechte in 1334.

⁸⁸ Vermeulen 1980, blz. 129.

⁸⁹ Coldewey 1982, blz. 232; zie ook schrijven J.A. Coldewey van 3 april 1985; Th.A.A.M. van Amstel, De Heren van Amstel 1105-1378, Hilversum, Verloren 1999, blz. 240.

2 **Jan van Megen**, zie X-B.

3 **Margaretha van Megen**.

3 februari 1352:

Willem graaf van Megen schenkt de korentienden van Megen aan heer Steven van Bymmen en Margryt diens echtgenote, zijn zuster, etc.⁹⁰

5 december 1447:

Notaris Arnoldus Lengerbeen van Rekelinchusen instrumenteert dat Kaerd Steckes, echtgenote van Bernardus van Grave (Grove?), knape, heeft verklaard dat zij in 1447 een jaarrente van 120 ponden uit de korentienden van Megen, haar aangekomen van Margaretha van Megen, echtgenote van heer Steven van Bimmen, haar grootmoeder, voor 1.200 pond aan Johannes, heer van Megen, heeft verkocht.⁹¹

Zij was gehuwd met **Steven van Bymmen**.

4 Waarschijnlijk **Boudewijn van Megen**, priester.

23 december 1357: (des anderen daghes na sente Tomas dach des apostolen)

Schout in land van Megen geeft te kennen dat Dirk Stapart 2 morgen land, 2 hont en 75 roeden land in Haren heeft overgedragen aan Boudewijn den Pape.⁹²

9 maart 1371;

Wy Henric Vaec van Oy, scoutheyt in den lande van Meghen, doe cond allen luden dat voer ons comen is in de gherycht van Haren ende voer gerychtslude die hyer na bescreven staen Jan van Kuec, her Wemmerszoen ende heet opgedragen her Boudwijn van Megen, pryster, tot behoef Jans des heren van Megen, enen camp lands geheyten die Asselsche camp, haudende vyer ende dertych mergen lands, streckende metten enen ende op haerre meer ende heet daerna op vertegen also dat vonnys ghewijst heet datter Jan van Kuyc voern(oemd) af onterft is ende her Boudewijn voers-(creven) tot behoef Jans van Megen voern(oemd) aen geerft, ende Jan van Kuyc voers(creven) heet her Boudewijn voern(oemd) dees erfenys voers(creven), tot behoef Jans van Megen voers(creven) gheloeft te weren jaer ende dach ende alle voercomer af te doen op hem ende op syn guete tot erfcoepsrecht, ende her Boudewijn voern(oemd) heet Jan van Kuyc voers(creven) als van Jans wegen van Megen voern(oemd) dees erfenys voers(creven) weder gebent in enen pacht als voer tsestich mottoen des jaers, der tscillinghe ende vyer pennynge voert elken mottoen, alle jaer te betalen op sunte Petersdach ad cathedram uut te pen den als men pachtguet gewoenlyc in den lande is te penden aen der erfenys voers(creven), ende hyer waren over gerychtslude Jan van Mameren ende Hubert Eessenzoen ende meer gueder lude, in orconde des, want wy Heynric Vaec voers(creven) als enen rychter dees vorwerden voers(creven) condych syn, soe heb ic desen brief open bezegelt met mynen zegel, gegeven int jaer ons heren dusent dryhondert ende een ende tseventich, des negenmden dages in de meert.⁹³

ca. juni 1406:

Gillis van Gheel z.v.w. Ywaen van Vauderic zijn deel en recht in schepenbrieven van Den Bosch, die heer Jan van Harlaer, heer van Ameyden, ridder, heer Boudewijn van Meghen, priester, en Henrick Vake van Oyen en Aert nat. zoon van w. heer Gerit van Megen, ridder, en Jan die Sluyter van Haren en Gerit van Mekeren, Roelof Kebken, Reynier van Lyt, Lambert vande Straten, Wauthem Widiger, Aert Heyme van Megen, Jan die Vroede en Gobelijn van Macharen hadden beloofd aan Geerling Rover, ridder, en welke deze had overgedragen aan Ywaen van Vaudric, draagt hij over aan Goossen zijn broer.⁹⁴

N.B.: Genoemde gebeurtenis heeft gezien de betrokken personen hoogstwaarschijnlijk betrekking op een gebeurtenis vóór 1376, zie ook 9 maart 1371.

Bij het opmaken van het huwelijkscontract op 28 september 1374 tussen Jan van Megen en Ermgard van Haps is eveneens aanwezig als eerste onder de huwelijkslieden "heer Bouden van Meghen priester".⁹⁵

⁹⁰ BHIC, Archief graafschap Megen, inv. nr. 207, zie verder bij Willem van Megen.

⁹¹ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 215.

⁹² BHIC, archief graafschap Megen, regist nr.4

⁹³ Oorspr. Uden, particuliere collectie, nr. 5 Afhangend zegel van Hendrik Vaec van Oy, schout van het land van Megen. BHIC archief graafschap Megen, regist nr.6

⁹⁴ Stadsarchief 's-Hertogenbosch, (SAB), RA R 1184 fol. 364vo.

⁹⁵ Cartularium Mierlo nr. 66 en 67, mededeling Hans Vogels.

IX-B **Gerard van Megen**, zoon van **Willem III van Megen (VIII)** en **Ndr. Gerard van Oyen**, ridder.

Op 5 augustus 1323 is Gerard van Megen medezegelaar in een oorkonde van zijn broer Jan van Megen-zie aldaar.
op 20 juli 1331 getuige samen met zijn broer Gijsbrecht in oorkonde van zijn broer Jan (zie aldaar).
Hij wordt op 31 augustus 1344 vermeld als medezegelaar in een oorkonde van Wouter Spiringsdr. van Dinther, zie bij zijn zuster.

Van hem en een onbekende vrouw zijn drie natuurlijke kinderen bekend:

1 **Aert van Megen**, zie X-C.

2 **Bertout van Megen**.

29 oktober 1383:
Bertout natuurlijke zoon van wijlen Heer Gerit van Meghen.⁹⁶

1390:
Bertout zoon wijlen Heer Gerit van Megen.⁹⁷

1410-1411;
Art en Bertout natuurlijke zoons van wijlen Heer Gerard van Meghen.⁹⁸

1437-1438:
Mr. Bertout natuurlijke zoon van Heer Gerit van Megen deken van Kortesseem.⁹⁹

3 **Gijsbert van Megen**, zie X-D.

IX-C **Ndr. van Megen**, dochter van **Willem III van Megen (VIII)** en **Ndr. Gerard van Oyen**.

31 augustus 1344:
Wouter Spiringsdochter van Dinther oorkondt dat Jan van Megen, haar oom, binnen drie jaar en onder bepaalde voorwaarden, de grote tiende te Megen mag lossen met 500 pond en 50 kleine penningen en dat zij, wanneer na die termijn vier goede lieden verklaren dat de tiende beter is dan 500 pond en 36 pond die haar moeder daaruit heeft, dit meerdere aan Jan of diens erfgenamen zal afstaan.
Zegelaars: Gerard van Megen, oom, en Willem van Reys, voogd van de oorkondster.¹⁰⁰
Zij zal vernoemd zijn naar de onbekende moeder van vaderszijde.

Zij was gehuwd met **Wouter Spierinck van Dinther**.

Van hen is een kind bekend:

1 **Kathelijn van Dinther**, Non te Binderen.

IX-D **Aleyt van Megen**, dochter van **Willem III van Megen (VIII)** en **Ndr. Gerard van Oyen**.

Op 16 juni 1311 wordt Aleyt van Megen genoemd met belendingen nabij Lith.¹⁰¹

⁹⁶ SAB RA R 1177 fol. 86vo. slecht leesbaar.

⁹⁷ SAB RA R 1178 fol. 162vo.

⁹⁸ SAB RA R 1187 fol. 467vo.

⁹⁹ SAB RA R 1208 fol. 323.

¹⁰⁰ Mededeling Hans Vermeulen, 13-11-1995. Het zou een oorspronkelijke oorkonde zijn, Megen archief parochiekerk. Hij heeft deze mededeling van J. Sluijter, oud-archivaris van Megen en Ravenstein. Huidige verblijfplaats oorkonde echter onbekend.

¹⁰¹ OBNB I.1 nr. 845.

Van haar en een onbekende man zijn drie kinderen bekend:

- 1 **Marcelis**, zie X-E.
- 2 **Ygram**, zie X-F.
- 3 **Willem**, zie X-G.

Generatie X

X-A **Willem IV van Megen**, zoon van **Jan II van Megen (IX-A)** en **(Johanna) van Kuyc?**, raadsheer hertogin van Brabant, hoogschout van 's-Hertogenbosch, graaf van Megen en ridder, is overleden voor zondag 9 december 1358.

1350/1351:

Jan van Benthem vraagt aan Willem, graaf van Megen, het goed te Heeswijk en Dinther in leen.¹⁰²

26 april 1351: (deys naesten daghes na sente Marcus deys ewangelisten)

Otte van Bylant, senior, burggraaf van Nymeghen en richter in het Rijk, ridder, en Willem van Hese, schepen te Nymeghen, oorkonden dat Didderic van Bilant, ridder, hoofdschuldenaar, Gherart Bars van Boeninghen, Helmich van Hese, Otte van Galen en Didderic Beernitszn., borgen, aan Willem, heer van Meghen, hebben beloofd, dat Didderic voornoemd op aandrang van Willem voornoemd naar Megen zal komen en ten gunste van Willem voornoemd, van diens erfenis aan tienden, groot en klein, kerkgiften, tijnsen en pachten in de heerlijkheid Megen, afstand zal doen, de akten betreffende deze bezittingen en inkomsten, met uitzondering van de dading die hij heeft tegen de heer van Cuyk, zal overhandigen en Jan, diens zoon, wanneer hij volwassen is deze afstand zal laten bevestigen.¹⁰³

3 februari 1352: (des dinxdaghes na onser Vrouwendach purificatio als men kersen bornet ((paasstijl aangehouden))

Willem, graaf van Megen, schenkt de korentienden van Megen aan heer Steven van Bymmen, en Margryt, diens echtgenote, zijn zuster; Stephen en Margryt voornoemd schenken de tienden voornoemd voor een erfelijke jaarpacht van 120 pond terug aan Willem voornoemd. Getuigen: Wyer van der Veldwike en Robbe Burnscur, schepen van 's-Hertogenbosch.¹⁰⁴

27 mei 1353:

Belofte van Eduard van Gelre dat hij de genoemden in de oorkonde die hem hebben bijgestaan, zal vrijwaren van de gevolgen van de gevangenneming van de hertog van Gelre zijn broer (Reinald III) Hij belooft o.a. de genoemden dat hij zijn broer niet zal vrijlaten voordat de genoemden hersteld zijn in hun eigen goed en lenen. Onder de genoemden o.a. Willem heer van Megen, hij bezegelt de oorkonde mede. (zie afbeelding)¹⁰⁵

Zegel Willem IV van Megen
27 mei 1353

¹⁰² Aantekeningen Hans Vermeulen, bron J. Sluijters.

¹⁰³ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 207. Afhangend schepenzegel van Otto van Bylant en Willem van Hest, schepen van Nijmegen, verloren.

¹⁰⁴ Afschr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 207. Afhangende zegels van Wyer van der Veldwike en Rob Burnscur schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren.

¹⁰⁵ Kleve-Mark Urkunden 1223-1368, blz. 203-204.

Jan III van Kuyc heeft financiële problemen met zijn neef Willem heer/graaf van Megen. Op 8 maart 1353 verklaart hij dat hij zich zal verantwoorden voor de som gelds, 4000 oude schilden, waarvoor Willems kinderen hem hebben aangesproken en hij verzoekt de graaf het beslag op de goederen op te heffen.

Dit lijkt te zijn gebeurd maar de schuld blijkt niet op tijd betaald te zijn en op 29 augustus 1355 legt Willem heer van Megen beslag op Jans goed te Haren bij Megen, het Hoogstratense goed. Zijn opvolger Jan IV van Kuyc onderwerpt zich op 30 maart 1361, wegens een geschil met de kinderen van wijlen de graaf Willem van Megen aan de uitspraak van enige scheidslieden.¹⁰⁶

15 maart 1354:

Jan, heer van Kuyc en van Blaersvelt, en heer Giesbrecht van Hoeps, ridder, gaan een overeenkomst aan ter bijlegging hunner geschillen over hun rechten en tienden. Onder de scheidslieden bevindt zich Willem, heer van Megen die mede zegelt. (zie afbeelding).¹⁰⁷

Zegel Willem IV van Megen
15 maart 1354

1356:

Overdracht voor schepenen van Megen door Willem, heer van Megen aan G. Emeskerke van grond in Macharen.¹⁰⁸

Op 8 oktober 1356 wordt Willem van Megen beleend door de hertogin met 20 morgen land, genaamd de weide van Luttelherpt alsmede met 100,00 gld. op de tol van Heusden, te lossen met 1100,00 gld.¹⁰⁹

17 mei 1355:

De ridders van Brabant beloven, teneinde onenigheden en ongeregelheden na de dood van (Jan), hertog (van Lotharingen), Brabant (en Limburg, markgraaf van het H.R. Rijk), te voorkomen, dat de landen van de hertog niet zullen worden verdeeld en onder één heer zullen worden gehouden en dat het verdrag, met betrekking tot hetzelfde onderwerp, tussen de steden van de landen van de hertog, (op 8 maart 1355 n.st.) te Lovene, gesloten, zal worden gehandhaafd. O.a. ahangend zegel Willem graaf van Megen. – zie afb.¹¹⁰

¹⁰⁶ Coldewey, 1982, blz. 173 en 178. BHIC archief graafschap Megen, inv. nr. 34.

¹⁰⁷ Oorspr. archief van het huis Bergh, inv. nr. 6713, met de geschonden zegels van de oorkonders en van de scheidslieden etc. Mr. A.P. van Schilfgaarde, regestenlijst van de oorkonden van het huis Bergh eerste stuk (828-1490) nr. 113.

¹⁰⁸ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 3.

¹⁰⁹ O.V. 1997 nr. 483, repertorium op de lenen van de hofstede Heusden nrs. 85 en 106.

¹¹⁰ Oorspr. G.A. Leuven, archief gemeente Leuven nr. 245bis. O.a. ahangend zegel Willem, graaf van Megen, ridder, zie afb. J. Cuvelier, Inventaire des archives de la ville de Louvain, 1929, dl. I. p. 140/142, nr. 245bis; A. Verkooren, chartes et cartulaire etc. première partie, chartes originales et vidimées, tome II, 1911 nr. 895.

Zegel Willem IV van Megen
17 mei 1355

5 september 1355: (zaterdag na sint Jan baptiste onthoofdingsdag)

Willem, heer van Megen, ridder, oorkondt dat hij, voor de schuld van 4000 oude schilden van Jan van Hoogstraten, heer van Cuyk, ridder, beslag op het Hoestratensche guet te Haren heeft laten leggen: Getuigen Jan Poelman van Leeuwen, rechter, Jan die Sluter van Haren en Jan van Mameren, gerechtsdienaren van het land van Megen.¹¹¹

Op 27 mei 1356 is Willem, heer van Megen, schout van 's-Hertogenbosch.¹¹²

8 oktober 1356:

Den Grave van Megen belooft aen den Hertoghe van Brah(b)andt alle hulpe ende bystant, met alle syne macht, teghen den Grave van Vlaanderen.¹¹³

Op 20 december 1356 en 22 januari 1357 blijkt (Willem) graaf van Megen, raadsheer van hertogin Johanna van Brabant.¹¹⁴

3 februari 1357: (Traiecti supra Mosam, 1357, decima indictiona, III mensis februarii)

Karlos IV, keizer van het H.R. Rijk, oorkondt dat hij Wilhelmus, graaf van Megen, en diens nakomelingen toestemming heeft gegeven om van de goederen, die de Mosam worden opgevoerd, een zelfde tolrecht te heffen als te Cuyk en van de goederen, die de Mosam worden afgevoerd, een zelfde tolrecht te heffen als te Lith.¹¹⁵

Op 23 mei 1357 geeft Jan van Benthem als leenman van de graaf van Megen voor Heeswijk en half Dinther de gemeint uit aan de inwoners van Heeswijk.(Zie ook bij Jan, graaf van Megen, in 1323).¹¹⁶

7 januari 1358: (1357, sonnendaechs naer epiphania domini die men heet darthiendach)

Graaf Wilhelm, heer van Meghen, en Heilwijch, vrouwe van Meghen, zijn echtgenote, oorkonden dat zij enige voorrechten aan de inwoners van de vrijheid en de stad Meghen hebben gegeven. Getuigen: Jan van H(a)erler, heer van Ameijd, en Aert van H(a)erler, heer van Amersojen, hun zwagers en broers, Steven van Bimmen, Berndt

¹¹¹ Oorspr. afschr. BHIC, archief provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant, nr. 15; Jhr. mr. A. van Sasse van Ysselt, Nieuwe catalogus der oorkonden en handschriften berustende in de boekerij van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant, 1900, nr. 15.

¹¹² Verkooren, 1911, nr. 912.

¹¹³ BHIC, archief graafschap van Megen, inv. nr. 37j. Titelen ende documenten, dienende tot de verificatie van de souvereyniteyt des graafschaps ende landen van Meghen.

¹¹⁴ Verkooren, 1911, nr. 972, 986 en 987.

¹¹⁵ Afschr.: BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 12b; vidimus dd. 30-3-1634 door Elbertus le Lion en Anthonius van Outheusden, schepenen van 's-Hertogenbosch. Afhangende zegels verloren.

¹¹⁶ Martien van Asseldonk, 2003, blz. 296 met noot 89 op blz. 297.

van Gaele, Willem van Rees, ridders, en Henderich van Haerlem, knape hun neef.¹¹⁷

N.B.: Het charter was bezegeld door heer Johan van Haerler, heer van Ameyde, en heer Arent van Haerler, heer van Amersoe, gebroeders, en onse lieve boele heer Steven van Bimmen, ridder, heer Bernd van Gaele, ridder, heer Willem van Rees, ridder, en Hendrik van Haerlem, knape, onse lieve neve.

9 december 1358:

Heilwigis, weduwe van wijlen Wilhelmus graaf van Meghen, maakt bekend, dat haar echtgenoot Wilhelmus voornoemd op zijn sterfbed, in bijzijn van zijn biechtvader Amelius, pastoor van Gule, toen bedienend de parochie van Meghen, haar aanbevolen heeft aan het kapittel van St. Servaas te betalen de jaarlijkse cijns, welke de graven van Meghen daaraan verschuldigd zijn en zijn zoon Johannes, wanneer hij meerderjarig zal zijn geworden, daartoe aan te zetten. Uit de bescheiden van het kapittel toch was gebleken, dat van onheugelijke tijden de graven van Meghen verplicht waren aan de kerk van St. Servaas tot twee derden van de tiend dier plaats, tegen een eeuwigdurende cijns van drie marken, elk gerekend tegen drie goudgulden; evenwel had hij en zijn vader verzuimd aan die verplichting te voldoen. Daarom verplicht Heilwigis zich voor haar en haar zoon, wiens voorgedij zij op zich heeft genomen, die cijns te zullen betalen, alsmede een mark 's jaars voor haar jaargetijde en dat van haar echtgenoot in de St. Servaaskerk te houden, welke haar echtgenoot voor haar jaargetijde en het zijne aan de kerk van St. Servaas gelaten heeft, welke cijnsen jaarlijks met het feest van de H. Servatius aan genoemd kapittel of diens bode moeten betaald worden; en bijaldien Johannes of zijn erven daarin nalatig of weigerachtig zullen zijn, de bode van het kapittel op hun kosten dagelijks drie oude groten kan verteren, totdat de cijnsen betaald zijn, onder beding, dat de pastoor van Meghen beuren zal het derde deel der tiend, zo grote als kleine, oude en nieuwe tiend. Aangezien meermalen geschil gerezen is tussen genoemd kapittel en de graven van Meghen over het voorstellen tot pastoor dier plaats, verzoekt zij de kanunniken te willen toestaan dat voortaan de voorstelling tot pastoor beurtelings aan hen en de graven van Meghen zal geschieden, beginnende met haar zoon, met de bepaling, dat zo de benoemde de pastorie wil permuteren, hij daartoe toestemming dient te vragen aan het kapittel van St. Servaas, dat dan een geschikte persoon kan aanstellen zonder tegenspraak van haar zoon of diens erfgenamen.

Op haar verzoek zegelden met haar de pastoor voornoemd Amelius, Heinricus gezegd Vake de Oy bloedverwant en schultetus van Johannes de Meghen voornoemd, alsmede Wernerus van den Weltwycke en Johannes Philippi schepenen van Meghen.

Datum anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo, mensis Decembris die nona.¹¹⁸

Hij was gehuwd met **Heylwigis van Loon (van Herlaer)**, dochter van **Dirck van Loon (van Herlaer)** en **Elisabeth van Arkel**.

Op 7 januari 1358 blijkt Heylwigs een zuster te zijn van Jan van Herlaer, heer van Ameide en Aert van Herlaer, heer van Amerzoden. Zie verder bij Willem IV van Megen

Hun vader is Dirk van Loon, heer van Ameide, zoon van Gerard van Loon en Aleid van Herlaer vrouwe van Ameide en Herlaer, gehuwd met Heilwig van Arkel dochter van Herbaren van Arkel en Elisabeth.¹¹⁹

Dek hield haar ten onrecht voor Heilwig van Sevenborn en Cranendonck met vewijzing naar Butkens etc.¹²⁰

10 juli 1358:

De deken en het kapittel van sint Servaas te Maastricht kwijten Amelius, pastoor van (Guele), bedienaar van de kerk van Megen, alsmede Heylwig, gravin van Megen, en Jan van Megen, haar zoon, van drie marken uit de grote tiende te Megen en een mark voor het jaargetijde van Willem, graaf van Megen.¹²¹

Van hen zijn vijf kinderen bekend:

1 **Jan III van Megen** is geboren rond 1351, zie XI-A.

2 **Dirckske van Megen**, zie XI-B.

3 Waarschijnlijk **Belie van Megen**, zie XI-C.

¹¹⁷ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 120 (oud nr. 13, cartularium uit 1669, fol. 1 t/m 5vo.

¹¹⁸ Doppler, 1931, blz. 359-360.

¹¹⁹ Tabel "Van Loon" van H.J.J. Vermeulen 20-9-2007.

¹²⁰ Dr. A.W.E. Dek in de Nederlandsche Leeuw 1975 kolom 134.

¹²¹ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 221. Afhangend zegel ad causas van het kapittel van Sint Servaas te Maastricht (fragment).

4 **Wilhelmina van Megen.**

Zij was vóór 1374 gehuwd met **Daniël Jacobsz. van Appeltern.**

1379:

Her Daniel van Appeltern, ridder, beleent met huis, dagelijks gericht en 1/3 van de hoge heerlijkheid Appeltern.¹²²

8 december 1374:

Daniël van Appeltern en zijn echtgenote Wilhelmina (van Megen) verpanden "die heerlicheit van Spralant inde van Oestrom" voor twaalfhonderd oude schilden aan Willem van Broekhuizen.¹²³

17 april 1375:

Daniel van Appeltern, ridder, en vrouwe Willem, zijn echtgenote, oorkonden dat zij met Bela van Malborg, abdis, en het convent van het klooster van O.L.V. te Roermond, met betrekking tot de tienden van Oosterem, tot een vergelijk zijn gekomen.¹²⁴

5 oktober 1375:

Willem en Marie, hertog en hertogin van Guylge en Gelre, oorkonden, dat Daniel van Appeltern, ridder, de heerlijkheid Spraelant en Oisteren, met alle toebehoren, aan hen heeft opgedragen, en dat zij, op verzoek van Daniel voornoemd, Willem, heer van Broichuden, ridder, met de heerlijkheid voornoemd hebben beleend. Getuigen: Seipgin van Aembachen en Gerard van Boicholtz.¹²⁵

24 oktober 1379: (1379, des naesten daeghs na sinte Severijnsdaeghe)

Heynric van Steenberghen, proost te Zutphen, doet uitspraak in het geschil tussen de deken en het kapittel te Xancten, enerzijds, en Daniel van Apeltaeren, anderzijds, over de goederen in het kerspel Autforst; Daniel noch wijlen Jordaen, diens broer, hadden rechten op deze goederen; Daniel kan dus geen aanspraak doen op deze goederen. Getuigen: Heynric, heer van Ghemen, Willem van Drueten, ridders, en Mijs, zoon van Mijs, kanunnik.¹²⁶

21 februari 1384:

Daniël van Appeltern en zijn echtgenote Wilhelmina (van Megen) verkopen aan Willem heer van Broekhuizen voor 2600 oude schilden: "onsse alinghe herlicheidt van Spralandt ende van Oestrom ende allet dat tot dier heerlicheydt tebehoeren yss, dat ys to verstaen, manleen, leenmannen, dynstmannen, coermoedslude en eyghen lude".¹²⁷

26 februari 1385 (1385, des sonnendages na sente mathijisdage des apostels)

Robbrecht van Apelteren, ridder, en Henric van Apelteren, zijn broer, gaan door tussenkomst van Dideric van Apelteren, ridder, en Rutger van Gruesbeke en in overeenstemming met de scheiding gemaakt tussen Robbrecht en Henric met Henneken, de moeder van Henric, een scheiding aan van de nagelaten goederen van Johan van Apelteren, hun vader.¹²⁸

Van hen is 1 zoon bekend:

1. **Willem Danielsz. van Appeltern**

¹²² J.J.S. Baron Sloet, J.S. van Veen en A.H. Martens van Sevenhoven, Register op de leenaktenboeken van het vorstendom Gelre en het graafschap Zutphen. Het kwartier Nijmegen (Arnhem 1924), nr. 31, Apelteren. Litt.: Johanna Maria van Winter, Ministerialiteit en ridderschap in Gelre en Zutphen, Wolters Groningen 1962, tabel B 1 a nr. 1.

¹²³ RAG, Archief Hof van Gelre en Zutphen, inv. nr. 2275.

¹²⁴ Afschr.: R.A. Maastricht, archief Munsterabdij te Roermond, inv. nr. 2 fol. 67 (oud cartularium II, fol. 25. Inventaris van het archief van de munsterabdij te Roermond 1220-1797. M. Smeets en W. Keyser-Schuurman, 1974, nr. 150.

¹²⁵ Afschr.: RA Arnhem, hertogelijk archief, Gelderse leenkamer, inv. nr. 1 fol. 224. Geysteren in de middeleeuwen, M Flokstra, in Castelloica, 1988, dl. II. p. 40

¹²⁶ Oorspr. Xanten, archief kapittel te Xanten, inv. nr. 712. Afhangend zegel van Hendrik van Steenberghen, proost te Zutphen. Inventar der Urkunden des Stiftsarchivs Xanten, 1119-1449. C. Wilkes, in: Inventare Nichtstaatlicher Archive Rheinland, 1952, dl. 2.1, nr. 712.

¹²⁷ RAG, Archief Hof van Gelre en Zutphen, inv. nr. 2275. Litt.: M Flokstra; De verdwenen burcht Spraland te Oostrum, 1257-1451 in: Catelloica II (1988-1992) blz. 311-3128 met twee bijlagen.

¹²⁸ Oorspr. NA 's-Gravenhage, L.G. 1, inv. nr. 459. Afhangende zegels van de partijen, de eerste scheidsman en de getuigen Henric en Daniel van Apelteren, ridders, Johan van Gale, Otto van Lent, die van de tweede scheidsman en van de getuige Otto van Gale verloren. De graven van Limburg Stirum in Gelderland en de geschiedenis hunner bezittingen, Mr. A. van Schilfgaarde, 1961, dl. III, afd. 2, p. 35, nr 214

Willem van Appeltern, Heer Danielszoon, onderging eene vermindering in zijn leen; want hij wierd niet met het derde gedeelte van 't hooge gericht maar alleen met de Hofstad, Wiele, Vischerijen, en met het dagelijks gericht van Appeltern en Altvorst in 1424 verleid.¹²⁹

22 juni 1430:

Willem van Appeltern, zoon van Daniël en Wilhelmina van Megen, schelden Jan Dicbier, hun neef alles kwijt, behalve een jaarrente van 80 pond die hij nog te goed heeft uit de heerlijkheid Megen.¹³⁰

26 mei 1446: (1446, in festo ascensus domini)

Wilhelmus van Apelteren, zoon van heer Daniel en Gwillelma van Megen diens echtgenote, kwijten de heren van Megen van een som van 800 pond, die Jan van Megen aan Daniel van Apelteren, bij gelegenheid van diens huwelijk met Gwillelma van Megen, moest betalen. Getuigen: Bartholomeus van Meerlair en Goeswinus Toelinc, schepenen van 's-Hertogenbosch¹³¹

5 Katharina van Megen.

19 november 1407: (19.11.1407-24.06.1408)

Catherine van Megen, douarière van Maurik, zuster van Jan van Megen. (zie aldaar)

X-B **Jan van Megen**, zoon van **Jan II van Megen (IX-A)** en **(Johanna) van Kuyc?**, investiet van Macharen.

Rond 1356 worden Jan van Megen en Jan en Hendrik van Appeltern door de graaf van Vlaanderen (Lodewijk II van Maele) opgeroepen te Mechelen.¹³²

16 juli 1365:

Betreffende een onderzoek door de schout van 's-Hertogenbosch naar de heerlijkheid Herpen wordt onder de burgers van 's-Hertogenbosch o.a. Jan van Megen genoemd.¹³³

november 1412:

Gerit van Meghen, natuurlijke zoon van heer Jan, investiet van Macharen, draagt zijn recht in het goed van wijlen Geertruid van Meghen, natuurlijke dochter van heer Jan voornoemd, te versterven van Jan Odeveder junior, over aan Jan Odeveder.¹³⁴

Van hem en een onbekende vrouw zijn twee natuurlijke kinderen bekend:

1 **Gerit van Megen**, zie XI-D.

2 **Geertruid van Megen**.

X-C **Aert van Megen**, natuurlijke zoon van **Gerard van Megen (IX-B)**, schout in het land van Megen.

29 december 1374:

Arnt van Megen, zoon van heer Gerrit, schout in het land van Meghen, verklaart dat Herman van den Hout diens bezittingen te Haren aan Johannes Jan Neuden zoons zoon, heeft overgedragen. zie afbeelding.¹³⁵

¹²⁹ W.A. van Spaen, Oordeelkundige inleiding tot de historie van Gelderland, 1795, volume 4, blz. 90/91.

¹³⁰ Aant.: Particuliere collectie, eind 19^e eeuw, met onbegrepen verwijzing (controleerbare verwijzingen zijn betrouwbaar).

¹³¹ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 223. Afhangende zegels van Bartholomeus van Meerlair en Gooswijn Toelinc, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren.

¹³² Verkooren, 1962, blz. 117.

¹³³ Verkooren, 1962, blz. 161-162.

¹³⁴ SAB RA R 1188 fol. 36.

¹³⁵ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 228. Ahangend zegel van Arnold van Megen zoon van heer Gerard, schout van Megen.

Zegel Aert van Megen
(bastaardzoon Gerard van Megen)
29 december 1374

11 juni 1380: (des elftenden dachs in Wedemaent)

Arnt van Megen, zoon van heer Gherijt, schout in het land van Megen, verklaart dat Jannes van Woent, na gerechtelijk vonnis, alle goederen van Roeloff van Teeffelen, zoon van Uden, in het gericht van Teeffelen aan Jan van Megen, heeft opgedragen.¹³⁶

maart-september 1382:

Art natuurlijke zoon wijlen Heer Gerit van Megen ridder.¹³⁷

ca. juni 1406:

Gillis van Gheel z.v.w. Ywaen van Vauderic zijn deel en recht in schepenbrieven van Den Bosch, die heer Jan van Harlaer, heer van Ameyden, ridder, heer Boudewijn van Meghen, priester, en Henrick Vake van Oyen en Aert nat. zoon van w. heer Gerit van Megen, ridder, en Jan die Sluyter van Haren en Gerit van Mekereren, Roelof Kebken, Reynier van Lyt, Lambert vande Straten, Wauthem Widiger, Aert Heyme van Megen, Jan die Vroede en Gobelijn van Macharen hadden beloofd aan Geerling Rover, ridder, en welke deze had overgedragen aan Ywaen van Vaudric, draagt hij over aan Goossen zijn broer.¹³⁸

1410-1411;

Art en Bertout natuurlijke zoons van wijlen Heer Gerard van Meghen.¹³⁹

december 1412:

Heer Emond van Meghen, priester, volmacht aan Gerit Heerken, en, Heer Emond v.n. land in Macharen, belendend o.m. erf van Aert van Meghen, z.v.w. Gerard van Megen, ridder, ten cijns aan Gerit Heerken.¹⁴⁰

december 1412:

Heer Emond van Meghen, priester, en Willem en Aert zoons w. Aert Geritssoen van Meghen, pacht in Macharen.¹⁴¹

Van hem en een onbekende vrouw zijn vier kinderen bekend:

¹³⁶ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 213. Afhangend zegel van Arnold van Megen, zoon van heer Gerard schout van Megen, verloren

¹³⁷ SAB RA R 1176 fol. 259.

¹³⁸ SAB RA R 1184 fol. 364vo.

¹³⁹ SAB RA R 1187 fol. 467vo.

¹⁴⁰ SAB RA R 1188 fol. 38.

¹⁴¹ SAB RA R 1188 fol. 56vo.

1 Gerard van Megen.

Poorter van Brussel

2 Emond van Megen, priester.

1410-1411:

Heer Emond van Megen, priester.¹⁴²

1412-1413:

Heer Emond van Meghen, priester.¹⁴³

1416-1417:

Heer Emond van Meghen, priester.¹⁴⁴

3 Willem van Megen.

4 Aert van Megen.

X-D Gijsbert van Megen, natuurlijke zoon van Gerard van Megen (IX-B).

19 april 1381: (quinta post palmarium):

Gijsbert zoon (w?) Heer Gerit van Megen.¹⁴⁵

1463-1464:

Ghijsbert natuurlijke zoon wijlen Heer Gerit van Megen, man van Lijsbeth dochter wijlen Margriet dochter wijlen Margriet Wouter van Ghoerle.¹⁴⁶

Hij was gehuwd met **Lijsbeth**.

1463-1464:

Dochter wijlen Margriet dochter wijlen Margriet Wouter van Ghoerle. (zie bij Ghijsbert)

Van hen is een kind bekend:

1 Leunis van Megen, zie XI-E.

X-E Marcelis, zoon van Aleyt van Megen (IX-D), is overleden voor 1367.

1367:

Marcelis en Aleyt kinderen van wijlen Marcelis Veren Aleytensoen van Meghen zien af van een kwestie met Yngram z.v.w. Yngram Veren Aleytensoen van Meghen.¹⁴⁷

Van hem en een onbekende vrouw zijn twee kinderen bekend:

1 Marcelis.

2 Aleyt.

¹⁴² SAB RA R 1187 fol. 467vo.

¹⁴³ SAB RA R 1188 fol. 38. (zie Macharen)

¹⁴⁴ SAB RA R 1190 fol. 309.

¹⁴⁵ SAB RA R 1176 fol. 178.

¹⁴⁶ SAB RA R 1233 fol. 252.

¹⁴⁷ SAB RA R 1175 fol. 35vo.

X-F **Ygram**, zoon van **Aleyt van Megen (IX-D)**.

Van hem en een onbekende vrouw is een kind bekend:

1 **Yngram**.

X-G **Willem**, zoon van **Aleyt van Megen (IX-D)**, is overleden voor februari 1367.

februari 1367:

Jan van der Straten een huis dat was van Herman Gruter van Os in Os en uit diens land aldaar draagt hij over aan Willem nat. zoon van wijlen Willem Veren Aleytensoen van Meghen.¹⁴⁸

Van hem en een onbekende vrouw is een natuurlijk kind bekend:

1 **Willem**.

¹⁴⁸ SAB RA R 1175 fol. 24vo.

Generatie XI

XI-A **Jan III van Megen**, zoon van **Willem IV van Megen (X-A)** en **Heylwigis van Loon (van Herlaer)**, ridder, heer/graaf van Megen, heer van Haps en hoogschout van 's-Hertogenbosch, is geboren rond 1351, is overleden voor maandag 10 mei 1417.

Jan heer van Megen was hoogschout van 's-Hertogenbosch in de jaren 1381-1384 en 1392-1398.¹⁴⁹

In de Hinthamerstraat schuin tegenover de Clarastraat stond "s' Greven huys van Megen", dat een bezitting was van de graven van Megen.¹⁵⁰

10 juli 1358:

Jan van Megen wordt samen met zijn moeder Heylwig, gravin van Megen genoemd (zie aldaar)

9 december 1358:

Jan van Megen wordt als minderjarige zoon vermeld samen met zijn moeder Heilwigs weduwe van wijlen Wilhelmus van Megen. (zie aldaar)

28 september 1368:

Bevestiging door Albrecht van Beijeren, ruwaard van Henegouwen, Holland, Zeeland en Vriesland, van de rechten die de hertog van Brabant, Wencelas, heeft in o.a. Megen.¹⁵¹

19 oktober 1368:

Arbitrale uytspaecke van de Ruwaert van Hollandt ghedaen, tusschen den Hertoghe van Brabant, ter eender zyde, den Hertoghe van Gelre, ende den Grave van Meghen ter andere zijde, van het jare 1368.¹⁵²

19 oktober 1368: (Huesden, des donresdaghes na sinte Lucasdach ewangelisten)

Aelbrecht (van Wittelsbach), paltsgraaf aan de Rijn en hertog in Beyeren, ruwaard van Henegouwen, Holland, Zeeland en Vrieselant, doet uitspraak in de geschillen tussen Wenselaus van Behem, hertog van Luccemborch, Lotheringen, Brabant en Lemborch, markgraaf van het H.R. Rijk en algemeen vicaris van Duitsland, enerzijds, en Edewart, hertog van Ghelre en graaf van Zutphen, en Jan van Mierlaer, ridder, anderzijds, waarbij bepaald dat: 01. Wenselaus en Edewart deze uitspraak, op verbeurdverklaring van een boete van 100.000 gulden, zullen nakomen, etc. etc.

06. Wenselaus een copie van de brief, waaruit blijkt dat het huis Meghen zijn open huis is heeft getoond.

07. Jan van Meghen voor de bevestiging van deze brief door hem voor Wenselaus zal komen.¹⁵³

9 maart 1371;

Wy Henric Vaec van Oy, scoutheyt in den lande van Meghen, doe cond allen luden dat voer ons comen is in de gherycht van Haren ende voer gerychtslude die hyer na bescreven staen Jan van Kuec, her Wemmerszoen ende heet opgedragen her Boudwijn van Megen, pryster, tot behoef Jans des heren van Megen, enen camp lands gheeyten die Asselsche camp, haudende vyer ende dertych mergen lands, streckende metten enen ende op haerre meer ende heet daarna op vertegen also dat vonnys ghewijst heet datter Jan van Kuyc voern(oemd) af onterft is ende her Boudewijn voers-(creven) tot behoef Jans van Megen voern(oemd) aen geerft, ende Jan van Kuyc voers(creven) heet her Boudewijn voern(oemd) dees erfenys voers(creven), tot behoef Jans van Megen voers(creven) gheloeft te weren jaer ende dach ende alle voercomer af te doen op hem ende op syn guete tot erfcoepsrecht, ende her Boudewijn voern(oemd) heet Jan van Kuyc voers(creven) als van Jans wegen van Megen voern(oemd) dees erfenys voers(creven) weder gebent in enen pacht als voer tsestich mottoen des jaers, der tscillinghe ende vyer pennynge voert elken mottoen, alle jaer te betalen op sunte Petersdach ad cathedram uut te pen den als men pachtguet gewoonlyc in den lande is te penden aen der erfenys voers(creven), ende hyer waren over gerychtslude Jan van Mameren ende Hubert Eessenzoen ende meer gueder lude, in orconde des, want wy Heynric Vaec voers(creven) als enen rychter dees vorwerden voers(creven) condych syn, soe heb ic desen brief open bezegelt met mynen zegel, gegeven int jaer ons heren dusest dryhondert ende een ende tseventich, des negenden dages in den meer.¹⁵⁴

¹⁴⁹ Mr. B.C.M. Jacobs, Justitie en Politie in 's-Hertogenbosch voor 1629, 1986, blz. 238.

¹⁵⁰ Jhr. A.F.O. van Sasse van Ysselt, de voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch etc. 1975, blz. 40

¹⁵¹ A. Verkooren, inventaire des chartes et cartulaires de duchés de Brabant et de Limbourg et des pays d'Outre-Meuse, 1912, dl. IV, nr. 2601.

¹⁵² BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 16, Titelen ende etc. inv. nr. 16.

¹⁵³ I. Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland, 1833, dl. II. p. 225/230 (volledige tekst)

¹⁵⁴ Oorspr.: Uden, particuliere collectie, nr. 5 Afhangend zegel van Hendrik Vaec van Oy, schout van het land van Megen.

6 december 1371: (des dordendages naest sunte Agathendach(jaardagstijl aangehouden))
Heynric Vaec van Oy, schout van het land van Megen, oorkondt dat Jan, heer van Megen, een brief met betrekking tot het goed te Haren, dat van heer Jan, heer van Hoestraten, was en dat door heer Wyllem, heer van Megen, was bezet vanwege een schuld van 4.000 oude schilden, aan Jan van Kuyc, zoon van Wenemar, heeft overgedragen. Getuigen: Jan van Mameren en Huybert, zoon van Eefse, gerichtsliden van Haren.¹⁵⁵

28 januari 1372:

Mechtelt, hertogin van Gelren, gravin van Cleve en Zutphene, belooft aan Johannes, hertogin van Lutzelenborch, (Lotharingen), Brabant (en Limburg en markgravin van het H.R. Rijk), haar nicht, dat zij:
o.a. De rechten op het huis en de heerlijkheid van Meghen, zoals wijlen Johan (hertog) van (Lotharingen), Brabant (en Limburg, markgraaf van het H.R. Rijk), diens vader, die heeft bezeten, zodra die weer aan haar zullen terugvallen, met inachtneming van de rechten van Johanne van Meghen en die van haarzelf, aan Johannes, zal teruggeven. etc.¹⁵⁶

7 maart 1372:

Jan van Kuyc, oudste zoon van heer Weenmaer, oorkondt dat Jan, heer van Meghen, hem, in een schepenbrief van tsHertogenbosche, heeft beloofd 140 oude gouden schilden te zullen betalen.¹⁵⁷

6 april 1372:

Ordonnantie van Joanna Hertoginne van Brabant ende van Luxembourg, aen haren Schouteth van den Bossche, van de wateringhe te houden, ende te openenen tusschen Brabant ende de Lande van Megen.¹⁵⁸

17 september 1372:

Wencelas en Johanna, hertog en hertogin van Luxemburg, Lotharingen, Brabant en Limburg ratificeren het charter van Kortenbergh; onder de ridders die meezegelen bevindt zich Jan heer van Megen.¹⁵⁹

6 januari 1374: (Dertiende avond 1374)

Juffrouw Beatrijs, weduwe van Ghijsbrecht van Tule, draagt op aan Jan, Heer van Megen, den tocht van een tiend onder Gemonde en Thede en van een rente van vier mudden rogge, gaande uit het de Pot in de parochie Gestel, bij Herlaer gelegen, die haar vader Engbrecht Ludinck, zoon van Daniel van den Dijke, van Jans voorvaderen, Graven van Megen, in leen hield, ten behoeve van Gosewijn van Tule, - en hierover waren als leenmannen heer Henic van Mordrecht, Ridder, Gijsbrecht Lijsscap, zoon van Aert IJsbouts en Sijmon van Mijrabel.¹⁶⁰

6 januari 1374: (Dertiende avond 1374)

Gosewijn van Tule draagt aan Jan, Heer van Megen, het voorgaande op die hij van hem in leen hield, ten behoeve van Marten Monics wonende te 's-Hertogenbosch, die daarop daarmede beleend werd en daarvoor hulde en manschap deed,, -waarover als mannen van leen waren zoals bovenstaand.¹⁶¹

28 september 1374:

Huwelijkscontract van heer Jan van Megen en vrouwe Ermgard van Haps (dochter van Gijsbert van der Leck? en Ermgard dochter Thomas, heer van Sevenborn en Ermgard van Cranendonck:

Johannes heer van Megen die gaat trouwen met Ermgardis d.v.w. Ghiselbertus, heer van Hoeps (Gijsbert van der Leck?) en Ermgardis zuster van Johannes, heer van Zevenborne, Craendonc en Hoeps. Jan van Megen zal ontvangen als bruidsschat:

erfcijns van 50 dubbele mottoenen uit drie hoeven in Woensel "Op Acht",

indien Johannes heer van Zevenborne etc. kinderloos sterft, dan ontvangt Jan van Megen een erfcijns van 100 oude schilden uit de heerlijkheid Craendonc,

wanneer Ermgardis sr. overlijdt, dan ontvangt Jan van Megen een erfcijns van 400 kleine gulden uit de tol van Cuijk en een erfcijns van 100 oude schilden uit de heerlijkheid Craendonc,

wanneer Jutta de echtgenote van Jan heer van Zevenborne etc. zonder wettig nageslacht overlijdt, dan krijgt Jan van Zevenborne etc. de heerlijkheid Hoeps in tocht en erft Jan van Megen na zijn dood de heerlijkheid. Jan van

¹⁵⁵ Oorspr. BHIC, collectie Provinciaal Genootschap van K. en W. in Noord-Brabant, nr. 15. Afhangend zegel van Hendrik Vaec van Oy, schout van het land van Megen. Jhr. mr. A van Sasse van Ysselt, 1900, nr. 15. zie ook noot 92.

¹⁵⁶ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant nr. 2898. Afhangend zegel van Mechteld, hertogin van Gelre, gravin van Kleef en Zutphen. Verkooren, 1912, dl. IV nr. 2898.

¹⁵⁷ Oorspr. Bron J. Sluijters.

¹⁵⁸ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 16. Titelen ende documenten etc.

¹⁵⁹ Verkooren 1962, blz. 81-82

¹⁶⁰ van Sasse van Ysselt, 1900, nr. 40.

¹⁶¹ idem nr. 41.

Megen erkent echter geen enkel recht te hebben op deze heerlijkheid.¹⁶²

10 juli 1375:

Johanne, hertogin van Lucemb(urg), Lothr(ingen), Brabant en Lemb(urg), markgravin van het H.R. Rijk, geeft de warande van Nistelrode en Hees, onder bepaalde voorwaarden aan Janne, graaf van Meghen.¹⁶³

12 januari 1377: (feria secundum post festum ephiphania Domini 1376)

Johannes van Audehuesden en Johannes genaamd Zerijs van Erpe, verkopen de goederen, die zij eertijds van de zusters van Hermannus van den Hout en Johannes, zoon van Johannes Noudensoen, hadden gekocht, aan Johannes van Megen. Getuigen: Arnoldus van Andel en Symon van Myrabello, schepenen van 's-Hertogenbosch.¹⁶⁴

20 september 1377:

Johannes, graaf van Meghen, ridder, verkoopt de helft van de tienden van het dorp Haren, nabij Meghen, met alle toebehoren aan Theodericus van Zeelst. Getuigen: Leonius van Langvelt en Symon van Myrabello, schepenen van 's-Hertogenbosch.¹⁶⁵

1380:

Overeenkomst tussen de graaf van Megen enerzijds en de schout van 's-Hertogenbosch, alsmede de schout en heemraden van Maasland anderzijds, met betrekking tot het onderhoud van de Groenendijk.¹⁶⁶

1380:

Jonker Jan graaf van Megen zoon van w. heer Willem graaf van Megen, land in Macharen aan Gerijs Vos.¹⁶⁷

1380:

Jonker Jan graaf van Megen verkoopt een cijns uit de windmolen bij Megen met belofte mede van Henrick Dicbier heer van Mierlo etc.¹⁶⁸

21 maart 1381:

Rycolt die Coc, ridder, verklaart dat Johan, heer van Megen en schout van den Bosche, hem uit naam van (Wencelaus van Bohemen en Johanna), hertog en hertogin (van Luxemburg, Lotharingen, Brabant en Limburg, markgraaf en markgravin van het H.R. Rijk), 700 oude schilden heeft betaald.¹⁶⁹

4 juli 1381.

Willem van Broechusen, ridder, verklaart dat hij de jaarrente van 50 lammen, die hij in leen houdt van de hertog van Brabant, over 1380 van de graaf van Meghen en schout van den Bossche heeft ontvangen.¹⁷⁰

10 oktober 1381:

Johan van Dongroede verklaart dat hij de jaarrente van 25 dubbele Brabantse lammen, die hij van de hertog en de hertogin (Wencelaus van Bohemen en Johanna) van (Luxemburg, Lotharingen), Brabant (en Limburg, markgraaf en markgravin van het H.R. Rijk), in leen houdt, over drie jaar van Johan, heer van Meghen en schout van tShertoeghenbussch, heeft ontvangen.¹⁷¹

¹⁶² Drs. A.C.M. Kappelhof, regesten van oorkonden van het archief van de tafel van de H. Geest van 's-Hertogenbosch, deel III nrs. 736-994, 1981, registnr. 754a. Zie ook: drs. T. Klaversma, de Heren van Cranendonk en Eindhoven plm. 1200-1460, 1969, blz. 22 en tabel.

¹⁶³ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 4 (12). Afhangend zegel van Johanna etc. verloren.

¹⁶⁴ Oorspr. BHIC, archief graafschap van Megen, inv. nr. 212. Afhangende zegels van Arnold van Andel en Simon van Myrabello, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren.

¹⁶⁵ Oorspr. BHIC, archief kommanderij Duitse Orde te Gemert, inv. nr. 871. Afhangende, beschadigde zegels van Leon van Langvelt en Simon van Myrabello, schepenen van 's-Hertogenbosch. Drs. H. Brokken en mr. W. Lindemann, inventaris van de kommanderij van de Duitse Orde van Gemert in: Rijksarchief in Noord-Brabant (BHIC) in: inventarisreeks nr. 19, 1977, 1e stuk, registnr. 62.

¹⁶⁶ BHIC, archief graafschap Megen inv. nr. 165.

¹⁶⁷ SAB RA R 1176 fol. 104vo.

¹⁶⁸ SAB RA R 1176 fol. 150.

¹⁶⁹ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 5760. Afhangend zegel van Ricold die Coc, ridder. A. Verkooren, inventaires des chartes et cartulaires des duchés de Brabant et de Limbourg et des pays d'Oute-Meuse, 1923, dl. VIII, nr. 5760.

¹⁷⁰ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant nr. 5787. Afhangend, licht beschadigd zegel van Willem van Broechusen, ridder. Verkooren, 1923, dl. VIII nr. 5787.

¹⁷¹ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant nr. 5812. Afhangend, licht beschadigd zegel van Jan van Dongroede. Verkooren 1923, dl. VIII, nr. 5812.

12 november 1381:

De ridderschap van Cleve sticht een Geckengezelschap, Ridderschap: O.a. de heer van Megen en Walraven van Bentheim.¹⁷²

31 december 1381:

Arnt van Hoemen, heer van Amerzoyen, verklaart, dat hij van de jaarrente, die Heylwich, dochter van wijlen de heer van Amersoyen, zijn echtgenote, van de hertog en de hertogin etc. etc. in leen houdt, 400 oude schilden voor de achterstallige betalingen en van de jaarrente, die hij zelf van hen in leen houdt, 150 lammen namens hen, van Johan, heer van Meghen, de schout van 's-Hertoghenbusch heeft ontvangen.¹⁷³

25 februari 1382: (dags na sunte Matthijsdach)

Alaerd van den Bussche verkoopt "den vryen stoele te Muddendorp" in het kerspel sunte Johanne, in het sticht Osenbrugge, voor 100 oude schilden aan Jan, heer van Megen.¹⁷⁴

25 mei 1382: (1382, op sente Urbanusdaeghe)

Wyllem, heer van Bronchorst, verklaart, dat hij, in mindering op de achterstallige betalingen, van de jaarrente, die hij van de hertog en de hertogin Wencelaus van Bohemen en Johanna van etc. etc., in leen houdt, 200 oude gouden schilden, die Johan, graaf van Megen, ridder, namens hen, aan Rubbrecht van Apeltaeren, ridder en Johan van Apeltaeren heeft uitbetaald, heeft ontvangen.¹⁷⁵

25 januari 1383:

Wencelaus Bohemus en Johanna, hertog en hertogin van Luceburgi, Lotharingia, Brabantia en Limburgi, martkgraaf en markgravin van het H.R. Rijk nemen de oproerkraaiers van Lovanium, door tussenkomst van Arnoldus van Horna, bisschop van Leodium, weer in hun gratie op, herstellen de vrede en bevestigen het voorrecht tot het verkiezen van een eigen stadsbestuur. Getuigen: w.o. Joannes, graaf van Meeghen.¹⁷⁶

9 juli 1383:

Herman van Mekeren, zoon van Uden, verklaart, dat hij van de achterstallige betalingen van de jaarrente, die hij van de hertog en de hertogin Wencelaus van Bohemen en Johanna van etc.etc., in leen houdt namens hen, van Johan, heer van Megen en schout van den Bosche, 20 gouden pieter heeft ontvangen.¹⁷⁷

20 juli 1383:

Bertolt van den Eegen, verklaart dat hij, voor het verlies van een paard voor Loven in dienst van de hertog (Wencelaus van Bohemen etc. etc. en van Johan, heer van Megen en schout van den Bosche, uit naam van de hertog, elk 25 oude schilden heeft ontvangen.¹⁷⁸

7 februari 1384:

Willem, heer van Bruchusen, verklaart dat hij van Johan, heer van Megen, de schout van den Bosche, uit naam van wijlen de hertog (Wenceslaus van Bohemen) en de hertogin Johanna etc. etc., van de jaarrente die hij van hen in leen houdt, 250 oude schilden voor de achterstallige betalingen heeft ontvangen. Borgen voor de betaling waren: De heer van Scoenvorst, drost van Brabant, en Johan Clutinc, maarschalk van Brabant.¹⁷⁹

¹⁷² Oorspr. HSA Düsseldorf, archief Kleef-Mark, oorkonde nr. 625. Oorspronkelijk 65 zegels, waarvan er nu nog 15 meer of minder beschadigd over zijn. Die van de heer van Megen en Walraven van Bentheim verloren. afschr.: HSA Düsseldorf, archief Kleef-Mark Hs. A.III 12 B1, 142 a/143b (tekening van 36 zegels: 's-Gravenhage, Hoge Raad van de Adel, collectie van Spaen, nr. 271 (tekening van 35 zegels) In beide handschriften bevindt zich een tekening van het zegel van de heer van Megen en dat van Walraven van Bentheim). Th. Lacomblet, Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins, 1840-1858, dl. III, nr. 864. W. Schleidgen, Kleve-Mark Urkunden, 1268-1394, 1996, nr. 131.

¹⁷³ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant nr. 5874. Afhangend zegel van Arnold van Hoemen, heer van Ammerzoden. Verkooren, 1923, dl. VIII, nr. 5834.

¹⁷⁴ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen inv. nr. 216. Afhangende zegels van Alard van den Bussche en misschien dat van Jan, heer van Megen (beschadigd).

¹⁷⁵ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 5880. Afhangend zegel van Willem, heer van Bonkhorst. Verkooren 1923, dl. VIII nr. 5880.

¹⁷⁶ Oorspr. GA Leuven, nr. 1322/122. Merendeel der zegels verloren. A. Miraeus, Opera diplomatica 1723-1748, dl. II.p. 1247/1252.

¹⁷⁷ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 5995. Afhangend zegel van Herman van Mekeren. Verkooren 1923, dl. VIII nr. 5995.

¹⁷⁸ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 5998. Afhangend zegel van Bertold van de Eegen. Verkooren, 1923, dl. VIII, nr. 5998.

¹⁷⁹ Oorspr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 6068. Afhangend zegel van Willem heer van Broekhuizen. Verkooren, 1961, dl.I nr. 6070.

7 juli 1384: (Buscoducis., feria quinta post octavas beatorum Petri en Pauli apostolorum)

De schepenen van Buscoducis verklaren dat Johannes, graaf en heer van Megen, een jaarlijkse erfrente van 50 schilden uit enige stukken land onder Megen aan Zibertgus van Hoculem heeft verkocht.¹⁸⁰

13 december 1384:

Dits dontfaen van den rechteren van Brabant binnen den voersz(eiden) termine:
Item van Jan, greve van Meghen, scouth(eit) van den Bossche, niet ontfaen.¹⁸¹

19 juli 1385: (feria prima post Margaretam)

Johannis, heer van Megen en Hoeps, draagt al zijn goederen in Megen, Haren, Macharen en Tefelen met alle toebehoren, behalve het kasteel en de heerlijkheid Megen, vanaf kerstmis, voor vier jaar over aan Henricus Dicbier, heer van Mierle. Getuigen: Jacobus en Jacobus, schepenen van Buscoducis.¹⁸²

Uit de lenen van de hofstede Heusden:

12 januari 1389: Jan, heer van Megen en Haps, met 100 oud schild op de tol van Heusden, in ruil voor 20 morgen land, genaamd de weide van Luttelherpt, 20 pond op de tol van Geervliet en 100 gld., waarvan hij 32 jaar achterstal had.

28 mei 1407: de graaf van Megen, heer van Haps,

6 november 1432: Gijsbert van Vianen van Beverweerd zoals wijlen heer Jan van Megen en Haps,

8 mei 1456: Jan, graaf van Megen, heer van Mierlaar, bij dode van zijn vader, die aankwam van Elisabeth, dochter van de heer van Megen, gehuwd met Johan, heer van Assche, die aankwam van haar vader, die stierf 1417.¹⁸³

12 november 1385:

Jan van Megen en Haeps, verzekert Jan Van Berlaer heer van Belmont en Keerbergen, schadeloos te zullen houden van de driehondert Vrankrijksche schilden, die hij heer Jan Sarys van Erp gezamenlijk beloofd heeft aan handen van Gherijt van Meerwijk; onder verbintenis tot leistung, enz. te Ravenstein of Grave, ter keuze van heer Jan van B., welke verbintenis van volle kracht blijft ook als het zegel defect raakt, of transfixen worden aangehecht of ook als de brief nat, gaterich mocht worden, enz.

Des ander daghes na Sinte Maarten dach in den Winter.

Uithangend zegel van den heer van Megen verdwenen.¹⁸⁴

ca. november 1385:

Jkr. Jan, heer van Megen c.s. beloven heer Aert vander Dussen, ridder, tienden Oyen, tienden die waren van heer Aert Vriese proost van Wassenberch in Deurne en in 't goed Stakenborch.¹⁸⁵

29 november 1385: (in vigilia Andree)

Jkr. Jan graaf van Megen, heer van Hoeps gehuwd met Ermgart d.v.w. heer Gijsbert heer van Hoeps, alle beloften van jkr. Jan van Zevenborne en Craendonc en Hoeps bij huwelijks voorwaarden, aan Henrick Dicbier heer van Mierlo.¹⁸⁶

1386:

Heer Aert vander Dussen, ridder, geld beloofd door heer Reynout heer van Brederode, ridder, aan jkr. Jan graaf van Megen etc.¹⁸⁷

25 mei 1386:

Overdracht erfcijnzen van hoeven in de heerlijkheid Woensel-Acht en Cranendonk;

door jkr. Jan, graaf van Megen aan Henricus Dicbier, heer van Mierlo een erfcijns van 50 dubbele mottoenen en een erfcijns van 100 oude schilden uit resp. drie hoeven en de heerlijkheid Cranendonck, voorwaarde; indien deze erfcijzen niet op tijd betaald worden, mag Henricus zich laten richten in alle goederen van Jan gelegen

¹⁸⁰ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 217. Afhangend zwaar beschadigd zegel van Jacob Loze, schepenen van 's-Hertogenbosch, dat van Willem, zoon van Arnold Tielkens, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren. afschr. idem, idem, vidimus dd. 12-8-1463, door Simon van Hoesch en Jan Spiker, zoon van Jan, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren.

¹⁸¹ Oorspr. ARA Brussel, rekenkamer Brabant, register nr. 2367, fol. 11. Dr. C. Kerremans, Étude sur les circonscription judiciaires et administratives du Brabant et les officiers placés à leur tête par les ducs, 1949, p.353.

¹⁸² SAB RA R 1177 fol. 202vo.

¹⁸³ Kort in OV 1997, no. 483, leen 85 (blz. 383) en leen 106 (blz. 426).

¹⁸⁴ Jacques J.M. Heeren en mr. J.P.W.A. Smit; inventaris van het huisarchief van Helmond etc. 1926, nr. 59.

¹⁸⁵ SAB RA R 1177 fol. 202.

¹⁸⁶ SAB RA R 1177 fol. 214.

¹⁸⁷ SAB RA R 1177 fol. 326.

binnen de Meierij van de stad Den Bosch.¹⁸⁸

29 oktober 1386: (des andere daeghs na Sinte Symons ende Juden dach)
Wordt gheordonneert aen Schouteten van de Meyeryen van den Bosch, hun bereet te houden ter versuecke Johan Heeren van Meghen, om hem te helpen Graven syn Stadt van Meghen.¹⁸⁹

24 juni 1387:

Dits ontfaen van den rechteren in Brabant binnen den voersz(eiden) tide. Jtem ontfaen van den scouth(eit) van den Bossche, greve van Megen, bi Jan Wuest: 100 peters.¹⁹⁰

september 1387:

Jkr. Jan graaf van Megen, heer van Hoeps, en Henrick Dicbier heer van Mierle en Jan van Dynther en Jan van Bucstel beloven Jozello.¹⁹¹

12 januari 1389: (den Haghe, XII daghen in januario 1388, na den lope van onsen hove)

Jan, heer van Meghen en Hoeps, ontslaat de graaf (Albrecht van Wittelsbach, hertog van Beieren en paltsgraaf aan de Rijn, ruwaard van Henegouwen, Holland, Zeeland en Friesland) van alle verplichtingen jegens hem met uitzondering van een erfleen van 100 oude schilden per jaar uit de tol te Huesden. Belening door Aelbrecht aan Jan, heer van Meghen en Hoeps met een erfleen van 100 oude schilden op de tol van Huesden.¹⁹²

19 maart 1390: (te Den Bosch XIXsten dach van merte int jaers ons Heer Ao CCC tachtig ende neghen, na costuyme 's hoofs van Camerick

De aanhef van het charter is aan rechterkant onleesbaar vanaf het leesbaar gedeelte luidt de tekst:

"thonen hoe dat tuschen Jan Grave van Megen en de hem (=Willem van der Aa) twist ende geschille opgestaen ware over des huys wille van Heeswijck en de heerlijkckheit van de helicht des dorpes van Dinter voorz. daer off sij onderlinge toelieten in alsulcke voegen, dat die voors. Heer Willem dat voorsz. huys ende heerlijkckheit van Heeswijck en die heerlijkckheit vanden dorpe van Dinter die de voorz. Heer Willem altoos toegehoirt hebben van de voorz. Grave van Megen ontfangen heeft en de voirtaen van hem ende zijne erve houden zal, ons daarom biddende, dat wij hem van de manschap ende ede die hij voor ons van de voorsz. huysse ende heerlijkckheit van Heeswijck ende van de helicht van den dorpe van Dinter gedaen heeft quytgeschelden woude. Soo is 't dat wij ter beede der voorsz. Heer Willem, aansierende, dat den redelijck is ende oock om dat wij den voorz. Grave van Megen in alsulcken recht als hij in de voorz. huysse ende heerlijkckheden van Heeswijck ende vande heerlijkckheit van Dinter niet heynderen ende willen den voorz. Heer Willem quytgescholden hebben ende quytgeschelden mits desen brieven van alzulke eeden manschappen ende geloofte als hij ons heeft gedaen van den huyse mitten hofstad ende heerlijkckheit van Heeswijck en vande heerlijkckheit van de helicht des dorpes van Dinter voorz. die hem toebehoren gehouden dat hij ende zijn erve die heerlijkckheit van de anderhelicht die wij hem gegeven hebben ende die hij van ons ontfangen heeft voortaan altoos van ons en de onse naecomelinghen Hertogen van Brabant houden selen te Brabantschen recht, ende ons daer aff doenne, also zij schuldig sijn te doen en de des ... hebben wij onsen zegel aan deze brieff doen hangen, gegeven Bossch opten XIXsten daech van merte int jaers Ons Heer Ao CCC tachtig ende neghen na costuyme 's hoofs van Camerick.

Regest: Johanna, hertogin van Lucemb(urg), Lothr(ingen), Brabant en Lymb(urg), markgravin van het H.R. Rijk, oorkondt dat zij Willem van der Aa, ridder, die de vrije en allodiale heerlijkheden Hezewyc en de helft van Dinther met alle toebehoren aan haar had opgedragen en die zij met de heerlijkheden voornoemd, alsmede met die van de andere helft van Dynter, die de heer van Benthem van haar in leen hield, had beleend, welke heerlijkheden na oplossing van een geschil tudden Willem voornoemd en Jan, graaf van Megen, door Willem voornoemd van Jan voornoemd in leen worden gehouden, van de manschap van de heerlijkheden Hezewyc en de helft van Dynter, leen van Megen, heeft ontslagen en hem in de manschap van de andere helft van Dynter, leen van Brabant, heeft bevestigd.¹⁹³

¹⁸⁸ Kappelhof, 1981, deel III nr. 986a.

¹⁸⁹ BHIC, graafschap Megen, inv. nr. 16.

¹⁹⁰ Oorspr. ARA Brussel, rekenkamer Brabant, register nr. 2368, fol. 17. Kerremans, 1949 p. 353.

¹⁹¹ SAB RA R 1177 fol. 384vo.

¹⁹² Afschr. NA 's-Gravenhage, LRK nr. 50 fol. 325vo. F van Mieris, Groot charterboek der graaven van Holland, van Zeeland en heeren van Vriesland, 1753-1756, dl. III p.515.

¹⁹³ Oorspr. BHIC, archief familie van den Bogaerde van Terbrugge etc. inv. nr. 1573.

1 februari 1391 (1390, in vigilia purificationis beate Marie virginis)

Peter Ronghe (Rongen) verzoent zich met het klooster Postel. Zegelaars: Johan, heer van Meghen en Haeps, en Johan van Berenbruec. -zie afbeelding¹⁹⁴

Zegel Jan III van Megen
1 februari 1391

1 november 1392: (des anderen daechs der maent van octobris)

Landcaerte van graeve Johan heer van Megen ende van Haps ende Ermgaerth onse gesellinne vrouwe van Megen ende van Haps.¹⁹⁵

1397:

Geerling Wellen Rovers en zijn vader Willem Rover en jkr. Jan heer van Megen en Hoeps, lijfrenten wegens de meierij van Oisterwijk.¹⁹⁶

12 november 1397: (sexta post Leonardi)

Willem van Ouden, jkr. Jan heer van Megen en Hoeps schout in Den Bosch, heer Willem Scilt schout in Peelland, renten op de stad uit de meierij van Oisterwijk.¹⁹⁷

1397:

Reynier van Aelst maant een cijns uit de windmolen van jkr. Jan graaf van Megen en heer van Hoeps in Megen en uit dat Cuyckse goed in Haren.¹⁹⁸

7 mei 1398:

Hertog Aelbrecht (van Holland etc.) vermaant zijn leenmannen, die buiten gezeten zijn, tot de Friese Oorlog. o.a. de graaf van Megen met 50 gewapenden.¹⁹⁹

24 mei 1398:

Jan, graaf van Megen en van Hoop (Haps), schout van Den Bosch zijn laatste afrekening van zijn termijn van 24 mei 1398 en van zijn opvolger Paul van Haestrecht, heer van Loon, ridder, beginnende de 18 mei.²⁰⁰

¹⁹⁴ Oorspr. Postel, archief abdij Postel, Haps, nr. 1. Afhangende zegels van Jan, heer van Megen en Haps, en Jan van Berenbruec.

¹⁹⁵ BHIC, graafschap Megen, inv. nr. 120, cartularium 1699 fol. 6. In dit inventarisnummer zijn meerdere " caerte" te vinden.

¹⁹⁶ SAB RA R 1181 fol. 15.

¹⁹⁷ SAB RA R 1181 fol. 31.

¹⁹⁸ SAB RA R 1181 fol. 67.

¹⁹⁹ Van Mieris, III, blz. 674.

²⁰⁰ ARA Brussel, archief Brabant, rekenkamer, nr. 2794 (1392), nr. 2795 (1393), nr. 2798 (1394), nr. 2797 (1395), nr. 2799 (1396), nr. 2802 (1397) en nr. 2802 (1398). Kerremans, 1949, p.353.

24 juli 1399:(le vigille de saint Jaque)

Guillaume van Julier (Gulik), hertog van Gelre en Julier, graaf van Zutphen, schrijft aan Jehenne, hertogin van Lucemb(urg, Lotharingen), Brabant etc., dat de bewering van Ernoul de Brune, volgens welke de gunstige afloop voor hem in hun laatste oorlog zou zijn veroorzaakt door Jehan, heer van Megen, Gerart van Berkel, Jehan van Ghestel, Guillaume Schilder, Ernoul van Schijnle, zoon van heer Louis, en Henry Becker, hetgeen zijn raadslieden, Gerart, heer van Oye, zijn neef, Guillaume van Ysenderen, ridders, en Gerart van Oye, knape, reeds hebben ontkend, ongegrond is.²⁰¹

1401:

Uitspraak gedaan in een kwestie tussen Dirk van Lynden, heer van Hemmen, en zijn gelijknamige neef, Dirk van Lynden, de heer van Lienden. Van de kant van de heer van Hemmen waren Jan van Megen, heer van Haps en Gerrit van Oyen, scheidslieden, voor zijn neef waren dat heer Johan van Rossem en heer Willem van Rees, ridders.²⁰²

1402-1404:

Willem van Nuwelant maant een opbrengst verkocht aan Jan z.v.w. Aykens door Jan van Meghen.²⁰³

1402-1404:

Kathelijne (van der Aa) weduwe van heer Henrick van Moordrecht, ridder, een cijns beloofd door jkr. Jan graaf van Megen en Reynier van Aelst uit de windmolen van jkr. Jan in Meghen en dat Cuyckse goed in Haren, maant zij.²⁰⁴

1405:

Akte van overdracht van land te Haeps aan Henric Dircz. door Jan van Meghen en diens vrouw Mechtelt.²⁰⁵

22 november 1405:

Antoon van Bourgondië staat Jan, heer van Megen, toe op met zijn vrienden, compagnons en dienaren tot een max. van 10 personen, daar hij geen vijand van het land is, noch van hem noch van zijn tante hertogin Johanna, gedurende 6 weken in het Brabant te verblijven en te bewegen.²⁰⁶

5 december 1406:

Antoon van Bourgondië, draagt zijn raadsheer, schatbewaarder en goeverneur- generaal van zijn Financiën Jan Despoullerttes op, aan Jan van Megen te betalen de som van 146 écus, vanwege het op verzoek van de hertog te verblijven met 15 bewapende mannen in zijn verblijf te Vilvoorde.²⁰⁷

19 november 1407 (19.11.1407-24.06.1408)

Jean de Megen, bourgeois de Bois-le-Duc, avait été traduit devant le tribunal échevinal de cette ville par sa soeur Catherine, douarière de Maurik, et par Marguerite, fille de Sigebert de Heukelom, à raison d'un acte passé devant ce même tribunal; Jean de Megen fut condamné, et jusqu'à deux fois, la ville de Bois-le-Duc envoya ses huissiers, accompagnés d'un nombre considérable de notables de la ville et de leurs hommes d'armes à cheval, pour s'emparer de son château et des biens des manants. Jean de Megen, en désespoir de cause, fit hommage de tout son comté et des ses dépendances à Antoine, duc de Brabant. Celui-ci cependant, mieux éclairé ou pour quelque autre cause, abandonna son vassal à la rigueur des lois, et le comte de Megen entra en compromis avec les magistrats et les plaignants dont ceux-ci soutenaient la cause.²⁰⁸

26 maart 1408:

Willem Brant van Brede en jkvre Aleydis van der Baersdonc, vragen o.a. Jan, heer van Megen en tot Hoeps, hun leenheer en een neef van jkvre Aleyt van der Baersdonc, een transactie te bekrachtigen en te zegelen gedaan aan de Tafel van H. Geest te 's-Hertogenbosch. met het zegel van Jan graaf van Megen, zie afb.²⁰⁹

²⁰¹ Afschr. ARA Brussel, archief Brabant, nr. 7145. Verkooren, 1966 IIIe partie, tome II, nr. 7342.

²⁰² Nico Plomp; De oudste gegeraties van het geslacht van Lynden (II) in: Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, 2003. dl. 57 blz. 240, noot 77. Hoge Raad van Adel, coll. Snoukaert van Schauburg, genealogie Van Lynden, naar het Kleefse archief.

²⁰³ SAB RA R 1183 fol. 155vo.

²⁰⁴ SAB RA R 1183 fol. 324vo.

²⁰⁵ R.A.D. Renting en J den Draak, het archief van de huizen Wardenburg en Neerijnen 1288-1827, deel I inventaris, 1980, nr. 2065.

²⁰⁶ Verkooren, 1976, III partie, tome III, nr. 8057.

²⁰⁷ idem, nr. 8252.

²⁰⁸ A.R.A. Brussel, compte de Jean de Huldemberg, écoutête de Bois-le-Duc, depuis le 19 novembre 1407 jusqu'à la Saint Jean 1408. Les monnaies des comte de Megen, P. Cuypers, in: Revue de la numismatique Belge, 185, 2e serie, dl. I, p. 169.

²⁰⁹ Kappelhof, 1984, deel V, nr. 1444.

19 maart 1409:

Gerit van Berkel, Arnt Heyme en Jan van Best, schepenen van 's-Hertogenbosch, oorkonden dat Henric Dicbyer, heer van Mierle, enerzijds en Jan van Berlaer, heer van Hoeps en Rynich, diens schoonzoon, anderzijds, de medegave voor Heylwigen Dicbyer, dochter van Henric voornoemd en echtgenote van Jan voornoemd, hebben bepaald. Hierin is sprake van Jan, graaf van Megen.²¹⁰

8 oktober 1409: (op sente Dyonijsavont epscopi et confessoris)

Johan van Berlair, heer van Hoeps, enerzijds, en Johan, heer van Meghen anderzijds, oorkonden, dat zij zich in hun geschillen over het huis en de heerlijkheid Hoeps met alle toebehoren, zullen houden aan de uitspraak door Henric van der Leck, heer van Heeswijk, ridder, Henric Dicbyer, heer van Myerle, Arnt van Apelteren, Ruthger van Boemel en Arnt Stamelaert van Uden.²¹¹

8 oktober 1409:

Johan, heer van Meghen, en Johan van Berlair, heer tot Hoeps, onderwerpen hun geschillen over Hoeps aan de uitspraak van heer Henric van der Leck, heer tot Heeswijk, Heinric Dicbyer, heer tot Myerle, Arnt van Apelteren, Rutgher van Boemel en Arnt Stamelaert van Uden. Ghegeven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende neghen op sente Dyoniis 'avont episcopi et confessoris. Met het zegel van Jan van Meghen - zie afb.²¹²

Zegel Jan III van Megen
8 oktober 1409

²¹⁰ Oorspr. BHIC, archief Godshuizen, archief tafel van de H. Geest, inv. nr. 1463. Afhangende zegels van Gerard van Berkel, Arnt Heyme en Jan van Best, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren. Kappelhof, 1984 dl. V nr. 1463.

²¹¹ Oorspr. BHIC, archief graafschap Megen, nr. 174. Afhangende zegels van Jan van Berlair, heer tot Haps, en Jan, heer van Megen, verloren.

²¹² Oorspr. archief huis Bergh, inv. nr. 6718, met de zegels van de oorkonders; mr. A.P. Schilfgaarde, hert archief van het huis Bergh regestenlijst van oorkonden, eerste stuk (828-1490), nr. 259.

13 oktober 1409:

Heer Henric van der Leck, heer tot Heeswijk, Henric Dicbyer, heer tot Myerlo, Arnt van Apelteren, Rutgher van Boemel en Arnt Stamelaert doen als scheidslieden uitspraak in de geschillen tusschen Johan, heer tot Meghen, en Johan van Berlaer, heer tot Haeps, waarbij den eerste een jaarrente en den laatste de heerlijkheid Haeps wordt toegewezen. Ghegeven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende neghen des Sonnendaechs nae sente Victoersdach.²¹³

1410:

De heren van Haps en Megen verklaren hun geschil over het bezit van de heerlijkheid Haps te onderwerpen aan een uitspraak van arbiters.²¹⁴

maart 1414:

Jan z.v.w. Aykens poorter van den Bosch had 20 pond 's-jaars uit goed van Jan heer van Meghen bij Os ter plaatse ter Bauwingen, dat was van w. Willem Pangelart gekocht van Jan heer van Meghen en daarna had jkr. Jan heer van Meghen een kamp in Haren bij Megen en nog een kamp en andere landerijen (ook in Megen) overgedragen aan Vastrard van Aelsvoert, nu komt voor schepenen Geerling van Ghemert met 3/4 in die betaling en belooft Vastrard waarborg die beloften en andere brieven daarvan melding te maken, niet te vervolgen etc.²¹⁵

18 maart 1414:

Voor schepenen: jkr. Jan graaf van Megen zal tot goede afrekening komen met vrouwe Katelijne (van der Aa) weduwe van heer Henrick van Moordrecht, ridder, wegens schulden (doorgehaalde akte).²¹⁶

17 december 1418:

schepenenbrief van 's-Hertogenbosch. Overdracht van een cijns van 500 oude Friesche schilden 's Jaers, op Paschen en op St. Remeyns uit:

1e een erfpacht van 50 mud rogge en een van 72 mud haver uit de jurisdictie van Nieuwenkuik, die heer Jan van Berlaer, ridder, verkreeg van heer Jan van Kuyk, heer van Hoogstraeten, ridder;

2e uit 47 mudden haver door denzelfden van wijlen jhr. Johan, graaf van Megen;

3e uit een erfcijns van 30 oude Fr. schilden, door denzelfden van Henr. Dicbier verkregen, en;

4e uit verdere cijnsen, uitgangen, erfpachten en erfel. goederen van heer Johan meer genoemd door Hermanus genaamd van Eyndhouts aan Johannes de Berlaer, heer van Helmont en Keerbergen, ridder.

Decima septima die m. Dec. Dom. mill. quadr. decimo octavo.

Twee uithangende schepenzegels geheel verdwenen.²¹⁷

13 juni 1432:

Jacobus van Oeffel, verklaart, een jaarlijkse erfrente van twee schilden, uit die Graet camp, onder Megen, door Johannes van der Wateringen van Johannes van Megen gekocht, namens Margaretha van der Wateringen, dochter van Jan, zijn echtgenote, aan Wilhelmus van den Keirchove te hebben overgedragen. Getuigen: Johannes van Best en Johannes Noeden, zoon van Henricus, schepenen van 's-Hertogenbosch.²¹⁸

Hij trouwt in 1374 (1) met **Ermgard van Haps** ook genaamd Ermgard van der Leck, dochter van **Gijsbert van der Leck(?)** en **Irmgard van Sevenborn**. Ermgard, gravin van Megen en vrouwe van Haps, is overleden rond 1405.

9 mei 1395:

Johan van den Haeve, rechter tussen Maesse en Waelle, oorkondt dat Johan van Gruesbeeck, zoon van Teelman, en Hadewich, zijn echtgenote, hebben opgedragen en afstand hebben gedaan aan Jacop van den Riemsdijck, ten behoeve van Ermgarden, gravin van Meghen en vrouwe van Haps, van vier morgen land in het kerspel Puiffelic, in de Aemstelsghen akker. Getuigen: Heinrich die Vriesse, zoon van Matheus, en Weerner die Haeffs, gerechtsluiden te Puiffelic.²¹⁹

²¹³ Oorspr. archief huis Bergh inv. nr. 6718, met de zegels van de oorkonders. van Schilfgaarde, regst nr. 260.

²¹⁴ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 5, zie ook van Schilfgaarde, het archief van het huis Bergh, inleiding, 1932, blz. 167-171, waarbij foutief dat Ermgard van Sevenborn de echtgenote was van Willem graaf van Megen.

²¹⁵ SAB RA R 1188 fol. 368vo-369. Hans Vogels: de oorspronkelijke handeling heeft betrekking op graaf Jan II van Megen. Jan zoon Ayken was volgens het hertogelijk cijnsboek van 1340 al overleden.

²¹⁶ SAB RA R 1188 fol. 377.

²¹⁷ Inventaris huisarchief Helmond, 1926, nr. 147.

²¹⁸ BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 230. Afhangende zegels van Jan van Best en Jan Noeden zoon van Hendrik, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren.

²¹⁹ Oorspr. Gaesdonck über Goch, collegium Augustinianum, archief klooster Gravendaal, nr. 258. Afhangend zegel van Jan van Haeve rechter tussen Maas en Waal.

De echtelieden Johann en Hadewig van Groesbeek dragen een stuk land in Puyflyk over aan Irmgard, gravin van Megen en jonkvrouw van Haps.²²⁰

12 december 1395:

Jacob Zeebbrechtsz. en Jan die Groet, schepenen van Kuyc, oorkonden dat Jan van Heeswic en diens vrouw Irmgard overdragen aan Irmgard, jonkvrouw tot Haps en Meghen, een rente van 10 oude schilden 's-jaars, gaande uit hun hoven te Heeswic.

Gegeven int jaer ons Heren dusent driehondert vive ende negentich op den Sonnendaghe voer sinte Luciendaghe.²²¹

18 januari 1398: (1398, op ten achthiende dach van jannuario)

Johan, heer van Megen en Haps, en Ermgart zijn echtgenote, geven enige voorrechten aan de stad Megen.²²²

14 september 1403:

Ermgart van Haeps, gravin van Megen doet afstand, ten behoeve van de abdis en het convent van het klooster Grevendael, geheten het Nyecloester, van vier morgen land in het kerspel Puyflic, in de Aemstelsghen akker, die Johan van Groesbeek, als manleen, in leen hield van haar heerlijkheid Haeps. Getuigen: Harret van Bogum en Henric Pryem, haar leenmannen.- zie afbeelding²²³

Zegel Ermgart van Haps (van der Leck)

Randschrift: + SIGI[L]LUM x ERMGARDIS DE MEGHEN

Het zegel is gedeeld: rechts: een schildhoofd (Megen); links: een dubbelstaartige gekroonde leeuw (Leck).

16 mei 1407:(des neisten manendaiges na Pinxtdach)

De hertog van Gelre (Reinoud, hertog van Gulik en Gelre, graaf van Zutphen) beleent Johan van Barlar, na de dood van Yrmgarden, gravin van Meghen, diens (half)zuster, met het huis, de hof en de heerlijkheid Haeps, met alle toebehoren, leen van de heerlijkheid Kuyck. Leengetuigen: Johan Saris van Erpe en Johan Quadepape. (Huys, hofstat ende die gantze heerlicheyt van Haeps met allen toebehoren, nyet daerin uutgescheyden, als die heeren van Hoeps van alts van den heeren van Cuyck gehalten hebben, geerft van Yrmgart gravin van Megen op

²²⁰ Dr. Rob Scholten, 1899, blz. 207-208, blz. 224.

²²¹ Oorspr. archief huis Bergh inv. nr. 6731, met de zegels van de schepenen Jacob Zeebbrechtsz. en Jacob Bluem. van Schilfgarde 1932, registnr. 231.

²²² BHIC, archief heerlijkheid Megen, inv. nr. 17, cartularium uit 1669, fol. 9-9vo.

²²³ Oorspr.: Archief klooster Gravendael, Gaesdonck, collegium Augustianum. Afhangend zegel van Ermgard, gravin van Megen en vrouwe van Haps; afschr. idem, idem, oud cartularium, fol. 311vo. Scholten, 1899, blz. 224.

horen broeder Johan van Barlar, anno 1407).²²⁴

N.B. Haar moeder Irmgard van Sevenborn huwde na 1359 met Gillis van Berlaer²²⁵

Hij trouwt rond 1405 (2) met **Mechteld van Vianen**, dochter van **Jan Zwedersz.. van Vianen** en **Elisabeth van Buren**.

Bij Butkens wordt een charter van 22 december 1418 vermeldt (N.B. niet bij Verkooren) die luidt als volgt: Jan bij der gratien Godts/ hertog van Lothryck/ van Brabant en van Limb. etc. onsen geminden / den mannen schepenen en allen ingesetenen der stadt ende des lants van Megen, saluut. Wij doen U te wetene, dat wij die voechdye ende momboirschap van Lysbetten/ wettige dochter wilen Jans heeren van Megen / die hy hadde bij Joff. Mechtelden / dochter heeren Jans van Vyanen van Beverweert / welc voechdye ende momboirye van onser heerlichyet wegen ons toe behoort / bevolen hebben Gysbrecht van Vyanen van Beverweert / onsen hogen schoutet van den Bosch / Lysbetten Oem (?) om te regeren tot des lants oirbaer en profyt / met allen gerichtten hogen ende legen etc. tot dat die voorsz Lysbeth tot hoeren mundigen dagen comen sal syn / alsoe dat de selve Gysbrecht tot onsen maningen ons goede rekeninge en bewysinge doen sal van allen renten / goeden en opkomingen der voorsz. stadt en lants van Megen tot Lysbethe behoef / ende ook da(t) sy Lysbethen (sic. mz. Mechteld!) moeder synre nichte uytreiken ende bewysen sal hoir lyftocht / alsoe hoir die van wilen Janne heer van Megen hoir man gemaekt es/ ende meere dat sy t'huys ende stadt van Megen weder overleveren sal tot onsen ende Lysbethen synre nichte behoef/ daer sy ons wisheyte af geseyt heeft; soo dat wy U uwen ende elck van U sunderlinge ontbieden ende bevelen dat gy Gysbrecht voorsz. als voicht en momboir/ in onsen name des slots/ der stadt en de s'lants van Megen voorsz / met allen den toe behoirtten ontsaer (?) ende hem hulde/ ende eet doet als daer toe behoirt / en gelyck gy voir Janne Dickbier gedaen hebt/ ende des niet en laet / alsoo lief ghi ons hebt / wetende of ymant van U in deese huldinge wederspennich viele / dat wi souden willen verhalen aen syn lyf ende aen syn goet. gegeven Buscoducis XXXII. Decem. Ao. MCCCC.XVIII.²²⁶

Butkens noemt ten onrechte de moeder van Jan van Megen Heilwige van Seevenborne en Cranendonck.²²⁷

Van hen is een kind bekend:

1 Elisabeth van Megen.

10 mei 1417:

Jan (van Bourgondië). hertog van Lothr(ingen), Brabant en Lymborch, markgraaf van het H.R. Rijk, schrijft aan de schepenen en de inwoners van de stad en het land van Megen, dat hij aan Henric Dicbier, heer van Mierle, en Janne Dicbier, diens broer, de voogdij over het kind van wijlen Jan, heer van Megen, hun oom, heeft opgedragen.²²⁸

24 augustus 1418:

Ghijsbrecht van Vyanen en Beverweerde oorkondt dat hij evenals Elisabeth van Megen, dochter van wijlen Jan van Megen, wier voogd hij is, wanneer zij meerjarig wordt, het kasteel en de stad van Megen aan Jan (van Bourgondijë), hertog (van Lotharingen), Brabant, Lymburg (en markgraaf van H.R. Rijk), graaf van Henegou, Holland en Zeeland, (heer van Friesland), wanneer Jan voornoemd daarom vraagt, zal overdragen. Borg: Jacop, heer van Gaesbeke, Apcoude, Putte en Strijen.²²⁹

22 december 1418:

Jan, by der gratien godts, hertoch van Lothryck, van Brabant en van Limb(urg), etc. onsen geminden, den mannen schepenen en allen ingesetenen der stadt ende des lants van Megen, saluut. Wy doen u te weten dat wy die voechdye ende momboirschap van Lysbetten, wettige dochter van wilen Jans heeren van Megen, die hy hadde by joff(rouwe) Mechtelden, dochter heeren Jans Van Vyanen van Beverweert, welc voechdye

²²⁴ Afschr.: RA Arnhem, archief Gelderse leenkamer, inv. nr. 1 fol. 86, idem, idem, inv. nr. 103, fol. 72vo. Register op de leenaktenboeken van het vorstendom Gelre en graafschap Zutphen, naar het oorspr. handschrift uitgegeven door J.J.S. Sloet en J.S. van Veen, leenen buiten Gelderland (uitheemse leenen); bewerkt door J.J.S. Sloet, Arnhem 1912 (Gelre), pag. 170.

²²⁵ Zie: Godfried Croenen: Familie en Macht, De familie Berthout en de Brabantse Adel, 2003, blz. 398-400.

²²⁶ F.C. Butkens II, *Trophées tant sacré que prophanes du duché de Brabant*, 1724, blz. 184.

²²⁷ Als voren blz. 184, Dek neemt dat eveneens over, zie Nederl. Leeuw 1975, kolom 134.

²²⁸ Oorspr. SAB, Mr. J. Sassen, inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch, 1865, nr. 344. Ogedrukt zegel van Jan (van Bourgondië etc).

²²⁹ Oorspr.: ARA Brussel, archief Brabant, nr. 8071. Afhangende zegels van Ghijsbrecht van Vyanen van Beverweerde (fragment), en Jacob, heer van Gaasbeek, Abcoude, Putten en Strijen. J. de Raadt, *Sceaux armoriés des Pays-Bas et des pays avoisinants*, 1897-1901. dl. IV. p. 113.

ende momboirye vā onser heerlicheyt wegen ons toe behoort, bevolen hebben Gysbrecht van Vyānen en van Beverweert, onsen hogen schoutet van den Bosch, Lysbetten oem, om te regeren tot des lants oirbaer en profyt, met allen gerichtē hogen ende legen, etc., tot dat die voorsz. (eide) Lysbeth tot hoeren mundigen dagen comen sal sijn, alsoe dat die selve Gysbrecht tot onsen maningen ons goede rekeningē en bewysingē doen sal van allen renten, goeden en opkomingen der voorsz(eide) stad en lants van Megen tot Lysbethe behoef, ende ook dat sy Lysbetten moeder synre nichte uytreiken ende bewysen sal hoir lyftocht, alsoe hoir die wilen Janne heer van Megen hoir man gemaect es, ende meere dat sy t'huys ende stad van Megen weder overleveren sal tot onsen ende Lysbetthen synre nichten behoef, daer sy ons wisheyt af geseyt heeft; soo dat wy u uwen ende elckvan u sunderlinge ontbieden ende bevelen dat gy Gysbrecht voorsz(eit) als voicht en momboir, in name des slots, der stad ende s'lants van Megen voorsz(eit), met allen den toe behoirten ontsaet ende hem hulde, ende eet doet als daer toe behoirt, en gelyck gy voir Janne Dickbier gedaen hebt, ende des niet en laet, alsoo lief als ghi ons hebt, wetende of ymant van u deese huldinge wederspennich viele dat wi dat soudē willen verhalen aen sijn lyf ende aen syn goet. Gegeven Buscoducis XXII decemb(er) , a(nn)o M.CCCC.XVIII.

3 februari 1432:

Willem van Montfoirdt, ridder, oorkondt dat hij zyn tocht op het slot, het land en de heerlijkheid Meghen met alle toebehoren, met inachtneming van de schikkingen die Elisabeth, dochter van Jan van Megen, ten behoeve van Mechteld, haar moeder, heeft getroffen, ten behoeve van Jan Dickbier, heer van Mierle, aan meester Merten van Zoemerē heeft overgedragen. Getuigen: Willem Brant Rover en Peter Steenwech, schepenen van 's-Hertogenbosch.²³⁰

Zij was gehuwd met **Jan van Assche**.

Van hem en een onbekende vrouw zyn drie natuurlijke kinderen bekend:

2 Willem van Megen.

1408-1409:

Willem van Meghen, bastart, gehuwd met Heylwig dochter wijlen Peter Polslauwer.²³¹

30 juni 1414:

Willem van Meghen, bastart, een cijns belooft door Yngram z.v.w. Robbert van Deurne, uit huis etc. in de huizinge van de Mortel van w. Aert van Beke en uit de helft van de grote hof van die huizinge, draagt hij over aan Yngram. N.B.; Aert van Beke is de vader van zyn schoonmoeder.²³²

1455-1456:

Heylwich Peter Polslauwer weduwe van Willem van Megen.²³³

Hij was gehuwd met **Heylwich Polslauwer**, dochter van **Peter Roelof Polslauwer** en **Kathelijc Arts van Beke**.

Zij was een dochter van Peter Roelofs Polslauwer, notaris en clericus van het bisdom Luik te 's-Hertogenbosch, aldaar gegoed, overleden tussen aug. 1391 en maart 1393, trouwt ca. 1371 Kathelijc Aerts van Beke, overleden na maart 1397 voor mei 1399 Zie verder uitgebreid de biografie bij van den Bichelaer.²³⁴

3 Gerit van Megen, zie XII-A.

4 Elisabeth van Megen.

²³⁰ Oorspr.: BHIC, archief graafschap Megen, inv. nr. 208. Afhangende zegels van Willem Brant Rover en Peter Steenwech, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren, afschr. SAB RA R 1202 fol. 210.

²³¹ SAB RA R 1186 fol. 193vo.

²³² SAB RA R 1188 fol. 445.

²³³ SAB RA R 1216 fol. 365.

²³⁴ Mr. G.J.J. van Wimersma Greidanus, de kwartieren De Bie-Lokemans in Ned. Leeuw 1975 jan/febr., jg. XCII, kolom 35, noot 111. Alphons van de Bichelaer; Het notoriaat in Stad en Meijerij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306-1531), Thela-thesis Amsterdam, CD-Rom bijlage I nr. 318.

1402-1415:

Bisschop Fredericus (van Utrecht) verklaart op grond van brieven van Petrus, bisschop van Tusculum, primarius van den paus, Elizabeth de Meghen, geschikt, om niettegenstaande haar onwettige geboorte in de orde harer keuze te treden en daarin bij goed gedrag bedieningen te verwerven, met uitzondering van de hoogste waardigheid.²³⁵

XI-B **Dirckske van Megen**, dochter van **Willem IV van Megen (X-A)** en **Heylwigis van Loon (van Herlaer)**.

1376:

Dircke van Meghen, dochter van wijlen heer Willem, echtgenote van Henrick Dicbier, zoon van wijlen Jan en Elsbeen, diens echtgenote.²³⁶

13 december 1414:

Theoderica van Meghen, vrouwe van Mierle, weduwe van Henricus Dicbier, heer van Mierle, oorkondt dat zij aan Henricus Dicbier, haar zoon, het recht van vruchtgebruik van het hofgoed onder Mierlo heeft overgedragen, Getuigen: Arnoldus Dicbier en Rodolphus Loniis, schepenen van 's-Hertogenbosch.²³⁷

Zij was gehuwd met **Hendrick Dicbier**, heer van Mierlo, is overleden voor donderdag 13 december 1414.

5 juni 1427:

De hertog van Brabant (Jan van Bourgondië, hertog van Lotharingen, Brabant en Limburg, markgraaf van het H.R. Rijk, graaf van Henegouwen, Holland en Zeeland, heer van Friesland) beleent Janne Dicbier van Mierle, zoon van wijlen Henric, na de dood van Jan, heer van Megen, met het huis Megen met alle toebehoren, als open huis van de hertog. Leengetuigen: De jonker van Nassow, de heer van Rotselair, de jonker van Mondjow, Claus van Sinte Gorix, ridder, e.a. (Heergewade: Tien Brabantse kronen).²³⁸

Van hen zijn drie kinderen bekend:

1 Henricus Dicbier.

27 september 1431:

Hendrik Dicbier oorkondt dat hij aan Jan, zijn broer, een pacht van 400 mud rogge uit diens gedeelte van het kasteel en de heerlijkheid Megeen met alle toebehoren, die Hendrik voornoemd van Jan, heer van Megen, en Elisabeth diens dochter, heeft geërfd of van Mechteld, diens echtgenote, zal erven, heeft gegeven.²³⁹

2 Heylwigen Dicbier.

Zij was gehuwd met **Jan van Berlaer**. Jan, heer van Hoeps en Rynich.

3 Jan Dicbier, heer van Megen.

XI-C **Belie van Megen**, waarschijnlijk dochter van **Willem IV van Megen (X-A)** en **Heylwigis van Loon (van Herlaer)**.

Mogelijk is Belie een dochter van Willem IV van Megen en gehuwd met Gerard van Baersdonc.²⁴⁰

Gerard van Baersdonck was getrouwd met Belie (Byelien), waarvan de achternaam onbekend is. Zij hadden o.a. een zoon Willem en een dochter Aleid die haar moeder kort na het overlijden van Gerard op 12 juni 1401 een lijftocht gaf ter waarde van 80 Gelderse guldens. Buiten de kost kreeg Byelien o.a. voor kleding nog eens 40 guldens. Hiervoor werden de de halve tienden van wijlen Gerard, de hoeve op Gheenraede en de "goederen onder Meghen" gelegen, als onderpand gegeven. Voorts vertelt deze akte dat Aleid reeds gehuwd is met ene Willem Brant van Brede.²⁴¹

²³⁵ S. Muller Fz. regesten van het archief der Bisschop van Utrecht, deel 2, 1918 nr.1722.

²³⁶ SAB RA R 1176 fol. 142.

²³⁷ Oorspr. BHIC, archief heerlijkheid Mierlo nr. 3. Afhangende zegels van Arnold Dicbier en Rudolf Loniis, schepenen van 's-Hertogenbosch, verloren. G. Venner, inventaris van het archief van de familie de Heusch, later Scherpenzeel Heusch, 1366-1895, 1989, nr. 44, regestnr. 26.

²³⁸ Afschr.: ARA Brussel, archief Brabant, cour féodale, inv. 396, fol. 114vo.

²³⁹ SAB RA R 1430/1432 fol. 288vo.

²⁴⁰ M. Flokstra, Het verdwenen huys Baersdonck te Grubbenvorst, 1399-1529 in: Castelogica 1993-3, blz. 73-79.

²⁴¹ idem blz. 76.

Op 26 maart 1408 draagt Willelmus Brant van Brede gehuwd met jkvr. Aleydis van der Baersdonc aan de Tafel van de Heilige Geest te 's-Hertogenbosch op land in Haren bij Megen en vragen vervolgens Jan, heer van Megen en Hoeps, hun leenheer en een "neef" van jkvr Aleyt van der Baersdonc, deze te bekrachtigen. Deze doet dat en verklaart het land vrij van diensten en andere verplichtingen. Mogelijk betreft het de goederen onder Meghen uit de lijftocht van 1401, en zal Belie inmiddels zijn overleden. De goederen zijn Belie wellicht meegegeven bij haar huwelijk met Gerard.²⁴²

Zij was gehuwd met **Gerard van Baersdonc**.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

1 **Willem van Baersdonc**.

2 **Aleyt van Baersdonc**.

XI-D **Gerit van Megen**, natuurlijke zoon van **Jan van Megen (X-B)**, investiet van Macharen.

1439-1440:

Mr. Gerit van Megen en Belia, natuurlijke kinderen van wijlen Heer Gerit van Megen, priester.²⁴³

Van hem en een onbekende vrouw zijn twee natuurlijke kinderen bekend:

1 **Gerit van Megen**, zie XII-B.

2 **Belia van Megen**.

XI-E **Leunis van Megen**, zoon van **Gijsbert van Megen (X-D)** en **Lijsbeth**.

1433-1434:

Leunis van Meghen zoon wijlen Ghijsbert.²⁴⁴

1445-1446:

Leunis van Megen zoon wijlen Ghijsbert weduwnaar van Margriet Aarts vanden Roetelen en zijn kinderen Gijsbert, Alart, Lijsbeth, Agnes en zijn schoonzoon Goyart Vlaess van Deyl man van Mechtelt.²⁴⁵

1456-1457:

Leunis van Megen zoon wijlen Ghijsbert natuurlijke zoon wijlen Gerit van Meghen, ridder, weduwnaar van jkvr. Margriet Alartsdochter van den Roetelen en zijn zoons Ghijsbert en Alart en schoonzoon Jan van Kriekbeke man van Liesbeth.²⁴⁶

1466-1467:

Broeder Gerit predikheer in Den Bosch, Wouter, Leunis, Lucas (en Alart) zoons van wijlen Leunis van Megen en Kathelijnn Wouter Wellens, en Goyart van Deyl man van Mechtelt Leunis van Megen.²⁴⁷

Hij was gehuwd (1) met **Margriet Alartsd. van den Roetelen**, is overleden voor 1446.

Van hen zijn vijf kinderen bekend:

1 **Gijsbert van Megen**.

1440-1441:

Gijsbert van Megen zoon van Leunis.²⁴⁸

²⁴² Kappel, tafel H. Geest, regesten van oorkonden deel V nrs. 1443 en 1444.

²⁴³ SAB RA R 1210 fol. 150vo.

²⁴⁴ SAB RA R 1204 fol. 287vo.

²⁴⁵ SAB RA R 1216 fol. 278vo-279.

²⁴⁶ SAB RA R 1227 fol. 310.

²⁴⁷ SAB RA R 1236 fol. 265vo-266 (zie Oisterwijk).

²⁴⁸ SAB RA R 1211 fol. 118.

2 Alart van Megen.

1446-1447:

Alart Leuniss van Megen.²⁴⁹

1479-1480:

Alart zoon wijlen Leunis van Meghen, zoon wijlen Gijsbert natuurlijke zoonwijlen Heer Gerit van Meghen, ridder.²⁵⁰

1493-1494:

Alart van Megen oom van Leunis van Deyl.²⁵¹

3 Lijsbeth van Megen.

Zij was gehuwd met **Jan van Kriekenbeke**.

4 Agnes van Megen.

5 Mechtelt van Megen.

Zij was gehuwd met **Goyart Claess van Deyl**.

Hij was gehuwd (2) met **Kathelijn Wouter Wellens**..

Van hen zijn drie kinderen bekend:

6 Wouter van Megen.

7 Leunis van Megen.

8 Lucas van Megen.

²⁴⁹ SAB RA R 1217 fol. 438.

²⁵⁰ SAB RA R 1249 fol. 107.

²⁵¹ SAB RA R 1263 fol. 204vo-205.

Generatie XII

XII-A **Gerit van Megen**, natuurlijke zoon van **Jan III van Megen (XI-A)**, is overleden voor 1441. Hij was gehuwd met **Lijsbeth**. Lijsbeth is overleden na 1469.

1469-1470:

Jlvr. Lijsbeth weduwe Gerit van Meghen en haar zoon Jan.²⁵²

Van hen zijn twee kinderen bekend:

1 **Jan van Megen**.

1469-1470:

Jkvr. Lijsbeth weduwe van Gerit van Meghen en haar zoon Jan.²⁵³

2 **Willem van Megen**.

1440-1441:

Willem zoon van wijlen Gerit van Meghen, natuurlijke zoon wijlen Jan graaf van Megen.²⁵⁴

XII-B **Gerit van Megen**, natuurlijke zoon van **Gerit van Megen (XI-D)**, doctor in de geneeskunde, is overleden voor 1484.

1484-1485:

Jkvr. Katherijn weduwe van mr. Gerit van Megen, doctor in de geneeskunde.²⁵⁵

1498-1499:

Jkvr. Christijn dochter wijlen mr. Gerit van Megen, doctor in de medicijnen, zuster van Gerit van Megen.²⁵⁶

1498-1499:

Margriet van Megen natuurlijke dochter Gerit zoon van wijlen mr. Gerit van Megen, doctor in de medicijnen.²⁵⁷

Hij was gehuwd met **Katherijn**.

Van hen zijn twee kinderen bekend:

1 **Christijn van Megen**.

2 **Gerit van Megen**, zie XIII.

²⁵² SAB RA R 1239 fol. 518.

²⁵³ idem.

²⁵⁴ SAB RA R 1211 fol. 174.

²⁵⁵ SAB RA R 1254 fol. 59.

²⁵⁶ SAB RA R 1267 fol. 356.

²⁵⁷ idem.

Generatie XIII

XIII **Gerit van Megen**, zoon van **Gerit van Megen (XII-B)** en **Katherijn**.

Van hem en een onbekende vrouw is een natuurlijk kind bekend:

1 Margriet van Megen.

1498-1499:

Margriet van Megen natuurlijke dochter van Gerit zoon van wijlen mr. Gerit van Megen, doctor in de medicijnen.²⁵⁸

²⁵⁸ SAB RA R 1267 fol. 356.

Index

- Appeltern, van
 Daniël X-A.4.
- Arkel, van
 Elisabeth X-A.
- Assche, van
 Jan XI-A.1.
- Baersdonc, van
 Aleyt XI-C.2; Gerard XI-C; Willem XI-C.1.
- Beke, van
 Kathelijk Arts XI-A.2.
- Berlaer, van
 Jan XI-B.2.
- Blaarthem, van
 Bertha I-B.
- Bremen (Brempt), de
 Rogerus II-B.
- Buren, van
 Elisabeth XI-A.
- Bymmen, van
 Steven IX-A.3.
- Deyl, van
 Goyart Claess XI-E.5.
- Dicbier
 Hendrick XI-B; Henricus XI-B.1; Heylwigen XI-B.2; Jan XI-B.3.
- Dinther, van
 Kathelij IX-C.1; Wouter Spierinck IX-C.
- Dinther, van
 Ndr. III.
- Gimnich, van
 Sofia IX-A.
- Haps, van
 Ermgard XI-A.
- Heinsberg, van
 Mechteld VI.
- Heusden, van
 Arnold II VI; Ndr. Arnold II VI.
- Kriekenbeke, van
 Jan XI-E.3.
- Kuyc ?, van
 (Johanna) IX-A.
- Kuyc, van
 Willem IX-A.
- Leck(?), van der
 Gijsbert XI-A.
- Leck, van der
 Ermgard XI-A.
- Lede, van de
 Jutta Jansdr. VIII.
- Loon (van Herlaer), van
 Dirck X-A; Heylwigis X-A.
- Megen, van
 Aert X-C, X-C.4; Agnes XI-E.4; Alard II-A, II-A.1, II-B; Alart XI-E.2; Aleyt IX-D; Belia XI-D.2; Belie XI-C;

De oudste generaties van de graven-heren van Megen

Bertout IX-B.2; Boudewijn IX-A.4; Christijn XII-B.1; Dirckske XI-B; Dirk I) III; Dirk II V; Elisabeth XI-A.4; Elizabeth XI-A.1; Emond X-C.2; Geertruid X-B.2; Gerard IX-B, X-C.1; Gerit XI-D, XII-A, XII-B, XIII; Gijsbert VIII.4, X-D, XI-E.1; Hubertus VII.2; Jan I VII; Jan II IX-A; Jan III (1351) XI-A; Jan X-B, XII-A.1; Katharina X-A.5; Leunis XI-E, XI-E.7; Lijsbeth XI-E.3; Lucas XI-E.8; Margaretha IX-A.3; Margriet XIII.1; Mechtelt XI-E.5; NNdr. IX-C; Wiilem II VI; Wilhelmina X-A.4; Willem I IV; Willem III VIII; Willem IV X-A; Willem VIII.3, X-C.3, XI-A.2, XII-A.2; Wouter XI-E.6.

Oyen, van

Gerard II VIII; Ndr. Gerard VIII.

Polslauwer

Heylwich XI-A.2; Peter Roelof XI-A.2.

Roetelen., van den

Margriet Alartsdr. XI-E.

Scademule

Rogier II-B.3.

Sevenborn, van

Irmgard XI-A.

Vianen, van

Jan Zwedersz. XI-A; Mechteld XI-A.

Wellens.

Kathelijn Wouter XI-E.

zonder achternaam

Adalardus I-A; Aleyt X-E.2; Gisela II-A, II-B; Katherijn XII-B; Lijsbeth X-D, XII-A; Marcelis X-E, X-E.1; N.dochter. II-A.4; Willem X-G, X-G.1; Ygram X-F; Yngram X-F.1.